

"Ішкі және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді сыныптау қағидасын бекіту туралы"

Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің м.а. 2011 жылғы 21 сәуірдегі N 213 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2011 жылы 20 мамырда N 6969 болып тіркелді.

"Ішкі су көлігі туралы" Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 6 шілдедегі Заңының 9-бабының 1-тармағының 10) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРДАМЫШ**:

1. Қоса беріліп отырған "Ішкі және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді сыныптау қағидасы бекітілсін.
2. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Көлік және қатынас жолдары комитеті (Н.И. Қылышбай) белгіленген заңнамалық тәртіппен Қазақстан Республикасы Әділет министрлігіне осы бұйрықты мемлекеттік тіркеу үшін ұсынуды қамтамасыз етсін.
3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация вице-министрі Е.С. Дүйсенбаевқа жүктелсін.
4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланғаннан кейін 2011 жылғы 9 шілдеден бастап қолданысқа енгізіледі.

Министрдің міндеттін атқарушы

E. Дүйсенбаев

Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация
министрінің міндеттін
атқарушының
2011 жылғы 21 сәуірдегі
№ 213 бұйрығымен
бекітілген

Ішкі және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді сыныптау қағидасы

1-тaraу. Жалпы ережелер

Ескеरту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Ішкі және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді сыныптау қағидасы (бұдан әрі - Қағида) "Ішкі су көлігі туралы" Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 6 шілдедегі Заңына сәйкес әзірленген және Кеме қатынасы тіркелімімен (бұдан

әрі - Кеме қатынасының тіркелімі) ішкі және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді сыныптауды (бұдан әрі - сыныптау қызметі) жүзеге асыру тәртібін анықтайды.

2. Кеме қатынасының тіркелімінің сыныптамалық қызметіне ішкі суларда жүзетін және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелердің техникалық құжаттамасын қарау және келісу (бұдан әрі - кемелер), оларға осы Қағиданың 1-қосымшасына сәйкес материалдар мен бұйымдарды дайындауға, кемелерді жасауға техникалық бақылау, сондай-ақ әрбір кеменің барлық пайдалану кезеңі бойынша оны шығысқа жазғанға дейінгі куәландыру негізінде тиісті құжаттарды ресімдеу және берумен сыныпты растау, жаңарту және қалпына келтіру жатады.

3. Сыныптау және техникалық бақылауға олардың тиесілігіне қарамастан ішкі су жолдарында пайдалануға арналған кемелер жатады:

1) жолаушылар;

2) басты қозғалтқышының қуаты 55 киловатт (75 at күші) жолаушыларға арналмаған өздігінен жүретін ішкі су жолдарының кемелері;

3) сыйымдылығы кемінде 80 регистрлық тонна өздігінен жүретін және өздігінен жүрмейтін кемелер.

4. Кемелерді сыныптауды кеме иелерінің өтінімі бойынша Кеме қатынасы тіркелімімен осы Қағидаға 2-қосымшага сәйкес нысан бойынша жүргізеді.

5. Кеме иесі Кеме қатынасы тіркеліміне өтінім берген жағдайда сондай-ақ осы Қағиданың 3-тармағында көрсетілмеген кемелерге қатысты сыныптамалық қызметті жүзеге асырады.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Осы Қағидада мынадай ұғымдар қолданылады:

1) әуе жастығындағы кеме (бұдан әрі - ӘЖК) - қуысқа үнемі түп астынан қысымды ұлғайтумен әуе жастығы деп аталатын, жүрістегі немесе жүрістегі емес оның барлық көлемі немесе айтарлықтай бөлігі ауаның артық қысым күшімен су үстінде (топырақтың, мұздың) тұратын, су бетінде қалқып жүзетін кеме;

2) глиссерлейген кеме - негізгі режимі су бетінде сырғу болып табылатын, гидростатикалық құштердің мардымсыз болу салдарынан, негізінен, кеме түбіндегі су күшінің әсерінен су үстінде қалқып тұратын кеме;

3) дүркін-дүркін жүзу - конструкциясы, су үсті борты, жабдығы, керек-жарагы бойынша Кеме қатынасы тіркелімінің қосымша талаптары және жүзу ауданы, жел-толқын режимі, маусымдық, мұздық жағдайлар бойынша шектеулер орындалған жағдайда жүзеге асырылатын аса жоғары бассейнде кемені жүйесіз пайдалану;

4) кемені жаңарту - жүзеге асырғаннан кейін кеме корпусының, механизмдерінің және электр жабдықтарының техникалық жай-күйі кеме иесімен жобаланған мерзім

кезеңінде кеменің арнайы шарттарда сенімді пайдалануын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін, Кеме қатынасы тіркелімімен келісілген және кеме иелерімен жүргізілген іс-шаралар кешені;

5) кеме сыныбы - кемені сыныптау кезінде берілетін және кеменің конструкциялық айрықшылығын және оның пайдаланудағы шартын сипаттайтын шартты белгілердің жиынтығы

6) қорғаныш орны - кемеге қауіп төнетін жағдайлар туындаған кезде, оны жасыру үшін пайдалануы мүмкін, табиғи немесе жасанды кез келген қорғалған акватория;

7) сыныптау күәлігі - кемеге сынып беру кезінде Кеме қатынасы тіркелімі беретін кеме құжаты;

8) сыныпты жаңарту - бұрын сыныбы болған, бірақ мерзімі өткен немесе тоқтата тұрған кемеге сыныптау күәлігін беру;

9) сыныпты қалпына келтіру - бұрын сыныбы болған, бірақ мерзімі өткен немесе кемеге сыныптау күәлігін беру;

10) сыныпты растау - бұрын осы сыныбы болған кемеге сыныптамалық күәлігін ұзарту;

11) су асты қанатындағы кеме (СҚК) - пайдалану режимінде қозғалыс кезінде су асты қанатында туындаитын гидродинамикалық құштермен су бетінде тұратын, су асты қанатты кемелер.

12) экран-план - ұшу режимін пайдаланудағы барлық салмағы тіреу бетінің (су, мұз) шекарасына жақын көтеру беттерінде (қанатта) туындаитын аэродинамикалық көтеру құші арқылы ұстанатын кеме;

7. Қағидада қолданылатын өзге де ұғымдар Ішкі су көлігі туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қолданылады.

2-тaraу. Техникалық құжаттаманы қарau және келісу тәртібі

Ескеरту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйріғымен.

8. Кеме қатынасы тіркелімі материалдар кемелерді жасау, қайта жабдықтау, жаңғырту және жөндеу, бұйымдарды жасау мен жөндеу және кемелерде орнату үшін материалдарды дайындаудың техникалық құжаттамасын - техникалық жобаларды, жұмыс құжаттамасын, техникалық шарттарды, стандарттарды және басқа да техникалық құжаттарды (бұдан әрі - техникалық құжаттама) Қазақстан Республикасы Қолік және коммуникация министрінің міндетін атқарушының 2011 жылғы 13 мамырдағы № 276 бүйріғымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6993 болып тіркелген) Кемелерді жасауды және материалдар мен бұйымдарды дайындауды техникалық байқау қағидаларының 110-

тармағында көзделген тәртіппен 30 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде қарайды және келіседі.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің 04.01.2023 № 1 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Кеме қатынасы тіркеліміне келісуге ұсынылатын техникалық құжаттамалардың тізбесі осы Қағиданың 3-қосымшасында көрсетілген.

10. Техникалық құжаттама Кеме қатынасы тіркеліміне қарауға объектіні жасауға дейін түпнұсқа немесе нотариалды расталған көшірме түрінде ұсынылады.

Бұл ретте шетелдік кеме жасаушы ұйыммен жүзеге асырылатын кемені жасау, жаңғыру және жөндеу кеме иесінің бастамасы бойынша ұсынылады.

Ескерту. 10-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

11. Жаңа шешімдер қолданылған жағдайда Кеме қатынасы тіркеліміне қарауға техникалық тапсырма, техникалық ұсыныс, эскиздік жоба, сондай-ақ тәжірибелік-конструкторлық және ғылыми-зерттеулік пысықтаулар ұсынылады. Мұндай құжаттар келісуге жатпайды. Оларды қарау нәтижесі бойынша Кеме қатынасы тіркелімінің қорытынды-хаты (кері қайтару) жасалады.

12. Бұрын келісілген техникалық құжаттамаларға енгізілген өзгерістер мен толықтырулар Кеме қатынасы тіркелімімен келісуге жатады.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

13. Кемені жасау, әзірлеу, кемеде орнатуға арналған бұйымды жөндеу немесе материалды дайындау процесінде туындастын келісілген техникалық құжаттамадан барлық ауытқулар, Кеме қатынасы тіркелімімен және кеме жасауға, әзірлеуге немесе кемеге орнатуға арналған бұйымды жөндеу немесе материалды дайындауға бақылауды жүргізетін тиісті Кеме қатынасының тіркелімі қызметкерлерімен келісіледі.

14. Кеме қатынасы тіркелімі есептеу кезінде есептеу операцияларының дұрыстығын тексермейді, соңғы нәтижелерін ғана қарайды.

15. Техникалық құжаттамаларда Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасында белгіленгеннен айрықшаланатын шешімдер болған кезде біліктілігін растайтын кәсіби дайындығы және дипломы бар, тиісті қызметкерлерімен конструкторлық бюросы немесе техникалық бөлімі бар жобалау, кеме жасау және кеме жөндеу ұйымдары осындаш шешімдердің мәнін техникалық негізdemесін баяндап беріп, олардың тізбесін ұсынады.

16. Кеме қатынасы тіркелімі қорытынды хатта (кері қайтару) ұсынылған тізбе бойынша қабылданған шешімдерді хабарлайды. Тізбеге енгізілмеген ауытқулар

келісілген болып саналмайды және Кеме қатынасы тіркелімі мұндай жағдайда объектілерді жобалаудың, жасаудың немесе дайындаудың кез келген келесі кезеңінде олардың алынып тастауын талап етеді.

17. Кеме қатынасы тіркеліміне келісуге ұсынылатын барлық құжаттама құпиялы болып табылады және үшінші тарапқа оның иесінің жазбаша келісімі арқылы ғана беріледі.

18. Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық құжаттамаларды келісімінің қолданылу мерзімі, қолданылу мерзімі шектеусіз кемелерді жөндеу, жаңғырту және қайтадан жабдықтаудың техникалық құжаттамаларын қоспағанда, 6 жылды құрайды.

19. Көрсетілген мерзімі өткен соң немесе техникалық құжаттаманы келісу және кемені жасауды бастау күндерінің арасындағы үзіліс 3 жылдан артық болған жағдайда, Кеме қатынасы тіркелімі Қағидасында көрсетілген кезеңіне енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды және қайта келісуді есепке ала отырып техникалық құжаттамалар түзетуге жатады.

3-тарау. Техникалық бақылау

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – **ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрүғымен.**

20. Кеме қатынасы тіркелімі техникалық бақылауды ұйымдардың өтінімі бойынша шарттық негізде жүзеге асырады.

21. Кеме қатынасы тіркелімімен жүзеге асырылатын техникалық бақылау объектілерінің номенклатурасы осы Қағиданың 4-қосымшасына сәйкес белгіленеді және әрбір жағдайда, өндірістің нақты жағдайын ескере отырып, шарт жасау кезінде нақтылауға жатады.

Ескерту. 21-тармақ жаңа редакцияда – **ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрүғымен.**

22. Техникалық бақылау шартына Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкеріне ұсынатын объектілерді соңғы тексеру тізбесі және технологиялық операциялар қоса беріледі.

Көрсетілген тексерулер кеме жасаушы және кеме жөндеуші ұйымдардың персоналдарымен жүзеге асырылады және тиісті құжаттармен ресімделеді.

23. Кеме жасаушы және кеме жөндеуші ұйымдар Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкеріне техникалық бақылауды жүзеге асыру үшін мынадай шарттарды қамтамасыз етеді:

жұмыс үшін талап етілетін техникалық құжаттаманы ұсынады;
объектілерді тексеру жүргізуге дайындейді;

Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкерімен техникалық бақылау жүргізудің қауіпсіздігін қамтамасыз етеді;

объектілерді Кеме қатынасы тіркелімі қызметкеріне тексеруге ұсынатын уәкілеттілауазымды тұлғалардың қатысуын қамтамасыз етеді;

объектілерді тексеру мен сынақ өткізу үшін күні мен тексеруді өткізу орны көрсетілген Кеме қатынасы тіркеліміне уақытылы өтінім жібереді.

24. Көрсетілген техникалық бақылау жүргізудің шарттарын осы Қағиданың 23-тармағында орындамаған кезде Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері үш күн мерзім ішінде Кеме қатынасы тіркеліміне техникалық бақылау жүргізуден бас тартудың жазбаша негізdemесін жолдайды.

Ескерту. 24-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрығымен

25. Материалдар мен бұйымдарды кемелерге орнатуға оларға тек Кеме қатынасы тіркелімінің құжаттары болғанда ғана рұқсат етіледі.

26. Кеме қатынасы тіркелімімен келісім бойынша кемеге орнатылатын материалдар мен бұйымдарға құжаттарды беру орнына, ауысым-қосалқы бөлікті қоса, дайындаушы ұйымның жаппай шығарылатын материалдар мен бұйымдарға құжаттарды, оларға қол қою және Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерінің жеке мөртабанымен растау арқылы растауға жол беріледі.

27. Кеме қатынасы тіркеліміне жаңадан және алғашқы ұсынылатын типтік материалдар мен бұйымдар мақсаты бойынша қолданылу үшін Кеме қатынасы тіркелімімен келіседі.

4-тaraу. Техникалық есепке қою, күәландыру және сыйыпты тағайындау тәртібі

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрығымен.

28. Кемеге сыйып оны Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық есебіне қойғаннан кейін тағайындалады.

28-1. Техникалық есепке қоюды және сыйыпты тағайындауды қоса алғанда, кемені күәландыруды жүргізуді Кеме қатынасы тіркелімі кеме иесі осы Қағиданың 30, 31, 32, 33 және 34-тармақтарында көрсетілген құжаттарды ұсынған күннен бастап күнтізбелік 30 күнге дейінгі мерзімде жүзеге асырады.

Ескерту. 4-тaraу 28-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің 04.01.2023 № 1 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрығымен.

29. Осы Қағидалардың 3-тармағында көрсетілген әрбір кеме мынадай жағдайларда Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық есебіне қойылады:

- 1) кеме жасалғаннан кейін;
- 2) тіркелу орны ауысқаннан кейін және осыған байланысты Кеме қатынасы тіркелімінің басқа жұмыскер қызметінің ауданына ауысқаннан кейін;
- 3) басқа сыныптау ұйымы сыныбынан Кеме қатынасы тіркелімінің сыныбына ауысқан кезде;
- 4) егер кеме бұрын тіркеуден алынған немесе Кеме қатынасының тіркелімі тіркеуінде болмаған жағдайда;
- 5) кеме иесі ауысқан кезде.

Ескеरту. 29-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің 29.08.2019 № 677 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

30. Кеме қатынасы тіркелімі қызметкеріне техникалық есепке қою үшін кемені тіркеу орны бойынша кеме иесі ұсынатың кемені қажет құжаттар:

- 1) кеме иесінің өтініш;
- 2) дайындаушы - зауыт берген, кеменің паспорты (жаңадан жасалған кемелер үшін түпнұсқа және көшірме);
- 3) орнықтылығы және суға батпайтындығы туралы ақпарат (егер кеме Кеме қатынасы тіркелімінің бақылауынсыз жасалса);
- 4) кеменің меншік құқығын растайтын құжат (түпнұсқа және көшірме);
- 5) сыныптау куәлігі (түпнұсқа және көшірме);
- 6) жүзуге жарамдылығы туралы куәлік немесе кеменің жүзуге жарамдылығын растайтын, егер мұндай белгі құжат нысанында көзделсе, есептен шығарылғаны туралы белгісі бар өзге де құжат (түпнұсқа);
- 7) жолаушылар куәлігі (жолаушылар кемелері үшін түпнұсқа және көшірме);
- 8) куәландыру актісі (түпнұсқалар және көшірмелер).

Ескерту. 30-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. Кеме қатынасы тіркелімінің бақылауымен жасалған кемелерді техникалық есепке қою үшін қажетті құжаттар:

- 1) кемені жасау шарты (түпнұсқа және көшірме);
- 2) кеменің меншік құқығын растайтын құжаттар (түпнұсқа және көшірме);
- 3) Кеме қатынасы тіркелімімен танылған ұйыммен әзірленген және Кеме қатынасы тіркелімімен келісілген жоба;
- 4) дайындаушы - зауытпен берілген, кеменің паспорты (жаңадан жасалған кемелер үшін түпнұсқа және көшірме);

5) механизмдердің, жабдықтардың және жабдықтаулардың сертификаттары (түпнұсқа және көшірме);

6) дайын бұйымдарды техникалық қабылдау актілері (түпнұсқалар және көшірмелер);

32. Техникалық бақылаусыз жасалған, қайта жабдықталған, жаңғыртылған кемені техникалық есепке қою үшін қажетті құжаттар:

1) кеме атауы, болжамды жүзу ауданы көрсетілген кеме иесінің өтініші;

2) кеменің меншік құқығын растайтын құжаттар (түпнұсқа және көшірме);

3) Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 9 наурыздағы № 127 бүйрүғымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6871 болып тіркелген) бекітілген Ішкі суда жүзетін кемелерді жасау қағидасының және Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 14 наурыздағы № 137 бүйрүғымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6883 болып тіркелген) бекітілген Аралас "өзен-теңіз" сұларында жүзетін кемелерді жасау қағидасының талаптарына кеменің сәйкестігін талдау (бұдан әрі - Кеме сәйкестігін талдау).

Ескерту. 32-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді - ҚР Көлік министрінің 16.07.2025 № 218 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрүқтарымен.

32-1. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің міндетін атқарушының 2011 жылғы 21 сәуірдегі № 216 бүйрүғымен бекітілген Пайдаланылған кемелерді куәландыру қағидасының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6991 болып тіркелген) (бұдан әрі - Пайдаланылған кемелерді куәландыру қағидасы) 12-18-тармақтарына сәйкес Кеме қатынасының тіркелімінің техникалық бақылаусыз салынған кемені Кеме қатынасы тіркелімінің сыныптамалық есебіне қою алғашқы куәландыру нәтижелері бойынша жүзеге асырылады.

Ескерту. Қағида 32-1-тармақпен толықтырылды – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрүғымен

32-2. Алғашқы куәландыру кезінде кемеге Кеме қатынасы тіркелімінің сыныбын беру мүмкіндігі қаралады және оң нәтиже болған жағдайда Кеме қатынасының тіркелімі кемені сыныптамалық есепке қояды, тіркеу нөмір және Сыныптамалық қуәлік (тек мемлекеттік тіркеу үшін) беріледі.

Ескерту. Қағида 32-2-тармақпен толықтырылды – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрүғымен

32-3. Кеме қатынасының тіркелімінің сыныбын беру алдында, кеме иесі бар болып табылатын және (немесе) осы Қағидаға кеме қатынасы тіркеліміне ұсынылатын техникалық құжаттаманың типтік тізбесі 3-қосымшасына әзірленген қосымша техникалық құжаттамалар, сонымен қатар тиісті типті және сыныбы бар кемелерге ұсынылатын сәйкестікке талдау беріледі.

Кеме сәйкестігін талдау кеме элементтерінің ақаулық нәтижелерін ескере отырып, әзірленеді. Бұл ретте, корпустың ақаулығы сыртқы қаптаманың, конструктивті жиынтықтың, палубаның, платформаның, корпус қалқаларының және қондырма, рубканың жалпы беріктілікті қамтамасыз етуге қатысатын конструктивті элементтерінің табақша/элемент бойынша ақаулығын қамтуы қажет.

Электржабдықтарының және кеме құралдарының, кеме техникалық құралдарының, жүйелерінің кеме элементтерінің ақаулық мөлшері нақты жағдайы бойынша белгіленеді.

Ескерту. Қағида 32-3-тармақпен толықтырылды – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

32-4. 32-3-тармағында көрсетілген техникалық құжаттарды қараудың кезінде оң нәтижелері сынып беруге қажетті кемені жабдықтауға дейінгі, қайта жабдықтау кезінде Кеме қатынасының тіркелімі техникалық бақылауды жүргізеді. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің міндестін атқарушының 2011 жылғы 13 мамырдағы № 276 бұйрығымен бекітілген Кемелерді жасауды және материалдар мен бұйымдарды дайындауды техникалық байқау қағидасында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6993 болып тіркелген) (бұдан әрі – Кемелерді жасауды және материалдар мен бұйымдарды дайындауды техникалық байқау қағидасы) техникалық бақылау процесінде жүргізілетін кемелердің және оның элементтерінің сынақтарының және тексерулердің, куәландырулардың көлемі белгіленген.

Ескерту. Қағида 32-4-тармақпен толықтырылды – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

32-5. Техникалық бақылау қорытындысы бойынша алғашқы куәландыру кезінде белгіленген техникалық жағдайын нақтылау және талаптарын орындау мақсатында кемеге кезектен тыс куәландыру жүргізіледі.

Пайдаланылған кемелерді куәландыру қағидасының 135-тармағында көзделген кезектен тыс куәландыру қорытындысы оң болған жағдайда кемеге сынып бекітіліп және кеме құжаттары беріледі.

Ескерту. Қағида 32-5-тармақпен толықтырылды – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

33. Жаңғырту, қайта жабдықтау немесе жаңарту кезінде кемелердің типі мен белгісін ауыстырып, кемелерді техникалық есепке алу үшін қажетті құжаттар:

- 1) кемені жаңғырту, қайта жабдықтау немесе жаңарту туралы өтінім;
- 2) кеменің меншік құқығын растайтын құжаттар (түпнұсқа және көшірме);
- 3) Кеме қатынасы тіркелімімен танылған ұйыммен жобаланған және Кеме қатынасы тіркелімімен келісілген кемелерді жаңғырту, қайта жабдықтау немесе жаңарту жобасы;
- 4) дайын бұйымдарды техникалық қабылдау актілері (түпнұсқа және көшірме), (әрбір жаңартылған, қайта жабдықталған немесе жаңғыртылған элемент бойынша);
- 5) тетіктерге, жабдықтарға және жабдықтауға сертификаттар;
- 6) қабылдау сынағының актілері.

Ескерту. 33-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қолданыс міністерінің 16.07.2025 № 218 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

34. Бұрын пайдаланған кемелердің элементтерін қолдану арқылы жаңғырту және жаңарту кезінде (түпнұсқа және көшірме) кемелерді техникалық есепке алу үшін қажетті құжаттар:

- 1) кеме иесінің өтінімі;
- 2) кеменің меншік құқығын растайтын құжаттар (түпнұсқа және көшірме);
- 3) Кеме қатынасы тіркелімімен келісілген кемені жаңғырту және жаңартудың техникалық құжаттамасы;
- 4) механизмдер мен жабдықтарға сертификаттар;
- 5) дайын өнімдерді техникалық қабылдау актілері (түпнұсқа және көшірме), (әрбір жаңғыртылған және жаңартылған элементтері бойынша);
- 6) кеме иесімен орындалған бұрын пайдаланылған элементтердің ақаулық актісі;
- 7) қабылдау сынағының актілері.

35. Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері осы Қағиданың 30-34-тармақтарында көрсетілген құжаттарды ұсынбаған жағдайда кемені тахникалық есепке қоюдан бас тартады. Мұндай жағдайда Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері бас тарту себебін көрсетіп кеме иесін жазбаша түрде хабарлайды.

36. Басқа сыныптамалық органның бақылауымен жасалған кемелерді техникалық есепке қою кезінде осы Қағиданың 30-тармағына сәйкес құжаттарды ұсынады.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

37. Осы Қағиданың 30-34-тармақтарында көрсетілген құжаттардың түпнұсқасы, Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкерімен салыстырып тексерілгеннен кейін кеме иесіне қайтарылады.

38. Кеме иесі қайта құрылғанда (кәсіпорындар немесе ұйымдар) кемелерге келесі түпнұсқа және көшірме құжаттарды ұсынғанда сыныптау куәлігі ауыстырылады:

- 1) кеме иесінің өтінімі;
- 2) жаңа құрылған кәсіпорынға алынған құжаттар;
- 3) сыныптау күелігі.

39. Кеме қатынасы тіркеліміне ұсынылатын құжаттарға талаптар:

- 1) құжаттар мемлекеттік немесе орыс тілінде жасалады, егер ұсынылған құжат шетел тілінде жасалған болса, онда оған мемлекеттік немесе орыс тілінде нотариалды қуәландырылған аудармасы қоса ұсынылады;
- 2) құжаттың мәтіні анық, жеке және заңды тұлғалардың атауы және деректемелері қысқартусыз жазылады;
- 3) тазартылған немесе сөздері сзылған және онда айтылмаған түзетулері бар құжаттар, қарындашпен толтырылған құжаттар, сондай-ақ мазмұнын оқу мүмкін болмайтындей етіліп зақымдалған құжаттар қабылдауға жатпайды.

40. Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық бақылауына жататын кеме, тіркелу орны бойынша кеме иесімен Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерінің техникалық есебіне қойылады.

Егер, кеме тіркелу орнынан тыс пайдаланылса, уақытша техникалық есепке алу үшін осы ауданға қызметі таралатын Кеме қатынасы тіркелімі қызметкеріне осы Қағиданың 30-тармағына сәйкес құжаттарды ұсынумен кеме уақытша техникалық есепке тұруға жатады.

Кемені техникалық есепке уақытша қойғанда, Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкери Жұзуге жарамдылығы туралы қуәлігіне "уақытша" деген белгі қойылады.

Кеме уақытша орын ауыстырғанда (жалға алу), техникалық есептен алғынбайды. Кеме иесі жазбаша түрде Кеме қатынасы тіркеліміне себебін және орын ауыстыру мерзімін көрсетіп жазбаша хабарлайды.

Осы тармақта көрсетілген жағдайларда, бұрынғы кеме сыныбы сақталады.

41. Бұрын техникалық есептен шығарылған кемені есепке алу жағдайында, кемеге алғашқы қуәландыру жүргізіледі және жаңа тіркеу нөмірі беріледі.

42. Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық есебінен кемені шығару мынадай жағдайда жүргізіледі:

- 1) шығысқа жазылған кезде;
- 2) Кеме қатынасы тіркелінің басқа жұмыскер қызметінің ауданында жаңа тіркеу портына көшірілген кезде;
- 3) басқа сыныптау қоғамының сыныбына ауысқан кезде;
- 4) кеме иесінің негізді сұранысы жоқ болып, кеме екі жылдан артық мезгілде қуәландыруға ұсынылмаған жағдайда.

Ескерту. 42-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін құнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрекімен.

42-1. Кеме иесі ауысқан кезде, кеме иесі ауысқанда, кемені жаңғырту немесе жаңарту оның типі және белгісі өзгеруімен, кемені жаңғырту немесе жаңарту бір өнірлік жұмыскерінің аумағында бұрын пайдаланылған кеме элементін қолданумен, кеме техникалық есептен шығарылмайды.

Бір өнірлік жұмыскердің аумағында кеме иесі ауысқан жағдайда бұрынғы және жаңа кеме иесі Кеме қатынасы тіркеліміне бұл туралы жазбаша түрде хабардар етеді, бұл ретте сыныптау қуәлігі ауыстырылады.

Ескерту. 42-1-тармақпен толықтырылды – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 17.03.2020 № 143 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

43. 42-тармақтың 4) тармақшасында жазылғандардан басқа (түпнұсқа және көшірмелер), Кемені есептен шығару үшін қажетті құжаттар:

- 1) кеме иесінің кемені есептен шығару себебі көрсетілген өтінімі;
- 2) кемені есептен шығару себебін растайтын ресми құжаттардың көшірмесі (олар болған жағдайда).

Ескерту. 43-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрія және инфрақұрылымдық даму министрінің 29.08.2019 № 677 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

44. Кеме иесі, Кеме қатынасы тіркелімінің сыныптамалық есебінде түрған кемеге Кеме қатынасы тіркелімімен берілетін құжаттарда көрсетілген мерзімде кемені куәландыруға ұсынады.

45. Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері, егер кеме немесе оның элементі куәландыруға дайын болмаса, куәландыруды жүргізбейді.

Мұндай жағдайда Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері куәландырудан бас тарту себебін негізделеп актіде жазады және күнтізбелік он бес күн ішінде кеме иесіне (кеме иесінің өкіліне) немесе кеме капитанына куәландыру актісінің түпнұсқасын пошта байланысы арқылы және оның көшірмесін электрондық пошта арқылы жолдайды.

Кеме иесі куәландыру актісінде көрсетілген анықталған кемшіліктерді жойғаннан кейін кеме куәландыруға қайта ұсынылады.

Актінің көшірмесі электрондық форматта Кеме қатынасы тіркеліміне жолданады және Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық есебінен кеме алынған күнге дейін Кеме қатынасы тіркелімінің өнірлік қызметкерінің формулярында сақталады.

Ескерту. 45-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің 16.07.2025 № 218 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

45-1. Формуляр әр кемеге жеке жүргізіледі және кемеге берілген актілер мен куәліктердің электрондық көшірмелерінен тұрады.

Ескерту. Қағида 45-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Инвестициялар және даму министрінің 31.05.2016 № 458 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік

он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің 16.07.2025 № 218 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрықтарымен.

46. Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері қуәландырудың барлық түрінде Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасына сәйкес шешім қабылдауға өкілетті.

Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасымен регламенттелгеннен ауытқытын шешімдер Кеме қатынасы тіркелімімен келісіледі.

47. Навигация басталар алдында кеменің пайдалануға даярлығы жөнінде кеме иесінің тексеру туралы актісі кеменің ішінде сақталады.

48. Кеме элементтерін қуәландыруға дайындау мен сынақтан өткізуге байланысты, кеме қуәландыру алдында жүргізілетін барлық жұмыстар, сондай-ақ кеме элементтерінің (конструкцияның толық немесе жартылай бөлшектенуі, еден төсөнішінің қаптамасы мен изоляцияны ашу, тозу және деформация параметрлерін, есептеулер мен өлшемдерді анықтау) техникалық жай-күйін анықтауға қажетті жұмыстар кеме командасының және/немесе кеме иесінің күшімен есебінен орындалады

49. Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасында белгіленген талаптардан төмендетілген параметрлерге ие кеме иелері, кеменің сондай немесе басқа элементінің ақаулығын анықтауын Кеме қатынасы тіркелімінің Кемелерді жасауды және материалдар мен бұйымдарды дайындауды техникалық байқау қағидасының 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша қызмет түріне берген Тану туралы куәлігі бар ұйымда жүргізеді.

Ескерту. 49-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрығымен

50. Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерінің ішінәра жүргізген бақылау нәтижелері кеме иесінің ұсынған өлшеу нәтижелерінен өзгеше болған кезде

Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері қажетті барлық өлшеулердің қайтадан жүргізілуін талап етеді.

51. Қазандардың сақтандырығыш клапандарын және қысымдағы ыдыстардың реттелуі мен пломбылануын кеме иесі орындейды.

52. Қуәландырудың барлық түрлерінде кеме иесі және/немесе команда құрамы Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкеріне бұрынғы және жүргізілетін қуәландыру арасындағы кезеңде кеме элементтерінің істен шығуы, анықталған байқаулар, сондай-ақ осы кезеңде жүргізілген жабдық құрамын өзгерту және жөндеулер жөнінде хабарлайды, қажетті құжаттарды, бұрынғы қуәландыру актісін, техникалық құжаттаманы және Кеме қатынасы тіркелімі Қағидасында жазылғанын тексеру және кеме элементтерін сынақтан өткізу актілерін ұсынады.

53. Кеме иесі, Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкерін кеменің зақымдалуы туралы зақымдану болған қызмет шекарасын шүғыл хабарлайды және кемені қуәландыруға ұсынады.

54. Кеме қатынасы тіркелімінің қызметкері, егер, зақымдану көлік оқиғасына ұшырамаған, кеме пайдаланудан шығарылаған және кемедегі ақаулар қысқа мерзімде түзетілуі мүмкін болған жағдайда, қуәландыру жүргізбейді.

55. Жұзу ауданынан елеулі өзгешеленетін бассейндерде, көзделген сынып арқылы бір жолғы өтуге жататын кеме, осындай өтуге Кеме қатынасы тіркелімінің техникалық бақылауымен, осы Қағидаға және Пайдаланылған кемелерді қуәландыру қағидасына сәйкес бір жолғы өту куәлігін ресімдеу арқылы кеме иесімен дайындалады.

Ескерту. 55-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бүйрығымен

56. Жолаушыларды тасымалдауға арналмаған кеме, орнықтылығы мен батпаушылығы жөнінде ақпарат болған жағдайда, Кеме қатынасы тіркелімі Қағидасының талаптарына сәйкес осындай кемені арнайы қайта жабдықтау шартымен, кеме иесінің өтінімі бойынша Кеме қатынасы тіркелімінің ұйымдастыран адамдар тобын (жұмыс орнына және кері қарай жеткізу) тасымалдауға жарамды болып танылады.

57. Кеме құжаттарына сәйкес жүк тасымалдауға көзделмеген кеме, егер, кеме иесі жүкті қауіпсіз тасымалдау мүмкіндігін растайтын және қосымша конструктивтік шараларды сипаттаудан, жүк бекіту әдістерінен, тиеу және түсіру жөніндегі нұсқаулығына толықтырулардан, сондай-ақ кеменің орнықтылығы мен батпаушылығы жөніндегі ақпараттан тұратын техникалық құжаттаманы ұсынған жағдайда, жүк тасу кемесі Кеме қатынасы тіркелімімен жарамды деп танылады.

58. Кеме қатынасы тіркелімінің Қағида талаптары қамтитын кеменің материалдары, бұйымдары мен конструкцияларына қатысты барлық өзгерістер, оларды жүзеге асырғанға дейін Кеме қатынасы тіркелімімен келісіледі.

59. Кеме сыныбы, кемеге оны сыныптау кезінде және кеменің конструктивтік ерекшеліктерін және қауіпсіздік талаптарынан туындастырын оны пайдалану жағдайын сипаттайтын шартты символдар жинағымен анықталады.

60. Кемелерді сыныптау су бассейндерін сыныптау жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады.

61. Ишкі су бассейндері, кеме қатынасының теңіздік режимдегі сағалық участеклерін қоса, олардың жел-толқын режиміне байланысты "Л", "Р", "О" және "М" разряды бойынша мына көрсетілген жағдайлардан туындалап, сыныпталады:

1) "Л", "Р" және "О" разрядты бассейндердегі қамтамасыздығы 1%-дық тиісінше биіктігі 0,6, 1,2 және 2,0 м толқындарда 4%-дан артпайтын навигациялық уақыттың қосынды қайталануы (қамтамасыздығы) болады;

2) "М" разрядты бассейндердегі қамтамасыздығы 3%-дық биіктігі 3,0 м толқындарда 4%-дан артпайтын навигациялық уақыттың қосынды қайталануы (қамтамасыздығы) болады.

62. Кеме қатынасының теңіздік режимдегі сағалық участеклері ішкі су жолдарының шекарасынан басталады. Осы участеклерде Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасы мен кеме сыныбына сәйкес барлық типтік кемелерді пайдалануға рұқсат етіледі.

63. Қазақстан Республикасының ішкі су бассейндерінің тізімі олардың разрядтарына байланысты, сондай-ақ кеме қатынасының теңіз режимімен ішкі және аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді пайдалануды жүзеге асыру және кемелерді пайдалану шарттары осы Қағиданың 6-қосымшасында келтірілген.

Көрсетілген су бассейндерінде, кемелерді пайдалану шарттары Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасымен белгіленеді.

64. Ішкі суда жүзетін кемелердің сыныбы формуласындағы негізгі символдар кеменің конструктивтік ерекшелігін және кеме жүзетін су бассейні разрядын анықтайтын "Л", "Р", "О" және "М" әріп тіркестері болып табылады.

65. "Өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелердің сыныбы формуласындағы негізгі символдар кеменің конструктивті ерекшелігін және теңіз аудандарында кеме жүзу жағдайларын анықтайтын "О-ПР", "М-ПР" және "М-СП" әріп тіркестері болып табылады.

66. Кеме сыныбының негізгі символына қолданылатын нормативтік толқын биіктіктерінің сипаттамасы осы Қағиданың 7-қосымшасында келтірілген.

67. Кеменің конструктивтік ерекшеліктеріне байланысты сынып формуласындағы кеме сыныбының негізгі символы мынадай символдармен толықтырылады:

1) Кеме қатынасы тіркелімі немесе басқа танылған сыныптау қоғамының техникалық бақылауымен жасалған кемелер үшін негізгі символдың алдына қойылатын символ - "

","
";

2) сыныптың негізгі символынан кейін тікелей пайдалану кезінде мүмкін болатын дәлдігі үтірден кейін бірінші белгіге дейін метрмен өлшенген толқынның биіктігі жазылады, "

О 1,5".

Аса жүрдек кемелер үшін: глиссер, су асты қанатты кемелер (СҚҚ), су бетінде қалқып жүзетін кемелер (СҚЖҚ), сондай-ақ экранопландар үшін толқын биіктігі бойынша шектеулер бөлшек түрінде жазылады, алымында - қозғалыстағы кеменің су ығыстырыштығы кезіндегі, ал бөлігінде - пайдалану режиміндегі толқынның биіктігі.

Бөлшектен кейін қозғалыс принципі бойынша кеме типі көрсетіледі, мысалы, "

1,2/0,8 глиссер", "

O2,0/1,2 СҚК", "

0 2,0/1,5 ATK", "

1,2/0,4 экраноплан";

арнайы мұздық күшетулері бар кемелер үшін толқын биектігінің мәнінен кейін жақшаның ішіне алғынып "мұз" деген сөз және Кеме қатынасы тіркелімінің кеме жобасын келісу кезінде сантиметрмен белгіленген ұсақ шағылған қысқы мұздың қалыңдығы жазылады, мысалы, "

O (мұз 20)". Мұз жарғыштар сыныбының формуласына "мұзжарғыш" деген сөз енгізіледі;

автоматтандыру құралдарымен жабдықталған кемелер үшін Кеме қатынасы тіркелімі Қағидасына сәйкес, осы тармақтың 1) - 3) тармақшасында көрсетілген барлық символдардан кейін "A" әрпі енгізіледі, мысалы, "

O2,0 (мұз 20) A";

5) егер кеме немесе оның жекелеген элементтері Кеме қатынасы тіркелімі Қағидасына толығынан сай болмаған, пайдалану тәжірибесінде тексерілмеген, бірақ Кеме қатынасы тіркелімімен тәжірибелілік ретінде оларды зерттеу және тексеру мақсатында пайдалануға жіберілген болса, онда "

" символдың алдындағы сынып формуласына "Э" символы енгізіледі, мысалы, "Э

O2,0 (мұз 20) A".

Тәжірибелік сыныбы бар кемені сынақтан өткізу, пайдалану және куәландыру нәтижелері қанағаттанарлық болған кезде "Э" символы формуладан алып тасталады.

68. Кеме қатынасы тіркелімі, сынып формуласына символды енгізуге негіз болған жағдайлардың өзгергені немесе бұзылғаны кезінде, сынып формуласындағы сол немесе өзгеше символды алып тастайды.

69. Кеме қатынасы тіркелімі алғашқы куәландыру кезінде кемеге сынып тағайындауды, растайды, қайтадан жаңартады немесе басқа куәландыру түрлерінде оны қалпына келтіреді.

70. Кемеге сынып тағайындау, қайтадан жаңғырту немесе қалпына келтіру кеме сыныбының формуласын көрсету арқылы кемеге берілетін сыныптау куәлігімен расталады.

Егер кеменің барлық элементтері Кеме қатынасы тіркелімінің талаптарын қанағаттандыrsa, ал табылған ақаулардың параметрлері рұқсат етілген шекте табылса,

кеменің техникалық жай-күйі жарамды болып танылады, оған сынып тағайындалады, расталады, жаңартылады және қалпына келтіріледі және ол өзіне белгіленген сынып және мақсаты бойынша жүзуге жарамды болып танылады.

71. Үнемі осы разрядты бассейнде пайдаланылатын кеме сыныбы осы бассейн разрядынан төмен болмауы қажет.

72. Жағдайы жарамды ішкі суларда жүзетін кеме, конструкциясы, су үсті борты, жабдықтар, жабдықтаулар бойынша қосымша талаптарды, сондай-ақ жүзу ауданы, жел-толқын режимі, маусымдығы, мұз жағдайы бойынша шектеулерді орындаған жағдайда аса жоғары разрядты бассейнде дүркінді (жүйесіз пайдалану) жүзуге жарамды деп танылады.

73. Кеме қатынасы тіркелімі кеме иесінің өтінімі бойынша сынып формуласындағы сыныптың негізгі символын немесе кеменің типі мен мақсатын өзгерту қажет болған жағдайда кемелерге қайта сыныптау жүргізеді.

74. Кеменің сыныбын көтермелеген және/немесе кеменің типі және мақсатына байланысты кемені қайта сыныптауға дайындау жұмыстары Кеме қатынасы тіркелімімен келісілген техникалық құжаттамаға сәйкес және оның техникалық бақылауымен жүргізіледі.

75. Есептеулер мен тексерулер сыныптау бойынша техникалық құжаттамаларды әзірлеу сәтінде қолданылатын Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасына сәйкес орындалады және сыртқы жүктемелердің, техникалық сипаттамалардың (шөгу, су сыйымдылығы, су үсті бортының биіктігі), тасымалданатын жүк түрінің өзгеруіне байланысты жаңадан пайдалану жағдайына бейімделеді.

76. Кеме қатынасының тіркелімі сыныптау қызметін жүзеге асыру кезінде кеменің конструкциясы, оның элементтері және немесе қолданылған материалдары пайдалануда жеткілікті тексерілген деп танылмайды, Кеме қатынасы тіркелімі арнайы сынауларды жүргізуді ұсынады, кезеңдік күеландыру арасындағы мерзімдерді қысқартады, осы күеландыру көлемдерін ұлғайтады немесе кеменің пайдаланылу шартын шектейді. Шектеу пайдалану процесінде сынаудың қанағаттанарлық нәтижесін алғаннан кейін алып тасталады.

77. Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасымен көзделген талаптарды орындаған жағдайда, кемелерді, кемелік механизмдерді, құрылғыларды және техникалық құралдарды пайдалануға рұқсат етілмейді, ал бұрын Кеме қатынасы тіркелімімен берілген кемелердің пайдаланылуын рұқсат ететін құжаттар және сыныбы анықталған ескертурлерді кеме иесі жойғанға дейін уақытша тоқтатылады.

Ішкі және аралас "өзен-теңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына 1-қосымша

Кеменің сыйымдылығын анықтау

Сыйымдылық деп, кеменің жалпы сыйымдылығы түсіндіріледі.

Ішкі суларда жүзетін кемелердің жалпы сыйымдылығы GT регистрлік тоннада мына формуламен анықталады:

$$GT = V / 2,83,$$

мұндағы V - кеменің барлық жайларын өлшеу жолымен анықталатын, немесе мына формуламен есептелетін жалпы сыйымдылық, м³:

$$V = LB$$

$\frac{\sigma}{\alpha}$ LB

α

(H - T) +

$\sum lbh,$

мұндағы L және B - кеменің конструктивті ватерсызығы бойынша ұзындығы мен ені, м;

H - борт биіктігі, м;

T - кеменің құрылымдық ватерсызығы бойынша шөгүі, м;

$\frac{\sigma}{\alpha}$ су сыйымдылығының толықтық коэффициенті;

α

- конструктивті ватерсызығының толықтық коэффициенті;

l, b, h - қондырманың немесе рубканың тиісті орташа ұзындығы, ені, және биіктігі, м.

Жалпы сыйымдылыққа басқару рубкасының, асхана, дәретхана, барлық жарық қоймалары мен шағын рубка сатыларының көлемі кірмейді.

Аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелердің жалпы сыйымдылығы Кемелерді өлшеу жөніндегі 1969 жылғы халықаралық конвенцияның 1-қосымшасында мазмұндалған кемелерді өлшеу қағидасына сәйкес анықталады.

Ішкі және аралас "өзен-теңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына
2-қосымша

Нысан

Кеме қатынасының тіркелімі

20 ____ жылғы "___" _____

ӨТІНІМ

(ұйымның толық аты немесе кеме (объект) иесінің А.Ж.Т.)

Кеменің (объект) аты

№ _____ жоба _____
кеменің (объект) орналасқан жері _____

(кеме (объект) иесінің заңды мекен-жайы)

(кеме (объект) иесінің нақты мекен-жайы)

кеменің немесе объектінің орындайтын жұмыс түрі

кемеге (объект) _____ куэландыру жүргізу.
(куэландыру түрі)

Кемені (объект) куэландыру күні _____

Байланыс телефоны: _____

Кеме (объект) иесі: _____
(қолы) (А.Ж.Т.)

орын. _____

тел. _____

Ішкі және аралас "өзен-теңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына
3-қосымша

Кеме қатынасы тіркеліміне ұсынылатын техникалық құжаттаманың типтік тізбесі

Төменде Кеме қатынасы тіркелімінің қарауына ұсынылатын техникалық құжаттама атауларының тізбесі келтірілген.

Осы типтік тізбемен Кеме қатынасы тіркеліміне қарауға ұсынылатын техникалық құжаттама, Кеме қатынасы тіркеліміне қарауға ұсынылатын техникалық құжаттаманың атауы тізбеде бекітілген.

Бұл тізбелер типтік болып табылады және кеме элементтері конструкциясының ерекшелігіне байланысты Кеме қатынасы тіркелімінің келісімі бойынша жобалаушы ұйыммен кеңейтілуі немесе қысқартылуы мүмкін.

Келісу туралы мөртабандар "*" таңбамен белгіленген құжаттамаға және тізбеде көрсетілген барлық жұмыс құжаттамасына қойылады.

1. Кеменің техникалық жобасы

1. Жалпы жобалық құжаттар:

- 1) техникалық жоба құжатының ведомості;
- 2) жобаға түсіндірме жазба;

- 3)* сипаттама;
- 4)* Қағидамен регламентtelгеннен айрықшаланатын шешімдер тізбесі, егер олар, қажетті көлемде олардың негіздемелерімен жобаға жіберілсе;
- 5)* басты кеменің қабылдау сынағының бағдарламасы және әдістемесі (техникалық жобаны бекіткеннен кейін ұсынылады);
- 6)* жүк кемесіне арналған тиеу, түсіру және балластау бойынша нұсқаулық (жұмыстық жобалау кезінде жүктеме көлемін нақтылағаннан кейін ұсынылады);
- 7)* Орнықтылық және суға батпаушылық туралы ақпарат (жұмыстық жобалау кезінде жүктеме көлемін нақтылағаннан кейін ұсынылады);
- 8)* техникалық құралдарды, құрылғыларды және жабдықтарды бейнелеумен жалпы орналасудың сұзбалары:
- бүйірлік түрі;
- су өткізбейтін қалқаларды, палубтарды, платформаларды көрсетумен бойлық тілік; палубтардың, трюмдардың, көпірлердің, платформалардың жоспарлары;
- 9)* рульдік рубкадағы жабдықтардың жалпы орналасуы;
- 10) жарылыш және өртке қауіпті зоналардың және бөлмелердің орналасу схемасы (олар болған жағдайда);
- 11) кеме корпусының теоретикалық сұзбасы;
- 12) жүктеме көлемінің және ауырлық орталығы бағытының, дифферент және жүктеменің әртүрлі жағдайлары үшін алғашқы орнықтылық есебі;
- 13) крендеу және аудару моменттерінің және жүктеменің әртүрлі жағдайлары (орнықтылық диаграммасы иығының есебін және басқа да ұқсас есептерді ұсынбауға болады) үшін крен бұрышы кестесімен статистикалық және динамикалық орнықтылықтың диаграммалары; жүктеменің әртүрлі жағдайлары үшін орнықтылықты тексеру; компьютерлік қосымша көмегімен есептерді орындау кезінде бастапқы мәліметтер кестесі;
- 14) компьютерлік қосымша көмегімен есептерді орындау кезінде бастапқы мәліметтер кестесі;
- 15) су үсті бортының есептері;
- 16) кемені басқару есебі, оның ішінде бүтіндегі итеру құрамы;
- 17) жалпы сыйымдылық есептері;
- 18) жеткізуге қуәлікпен немесе басқа Номенклатурға сәйкес ұқсас құжаттармен жататын комплектеуші бұйымдар және жабдықтар материалдарының ведомосі;
2. Корпус:
- 1) * мидель-шпангоут және жиынтықтың негізгі бөліктерімен корпустың көлденең қимасы;
- 2) * жиынтық кестесімен, кеменің жалпы иілуіне қатысушы корпус және қондырманың конструктивті сұзбасы;
- 3) * корпусы ауыр жиектелген кемелер үшін сыртқы қаптаманы көрү;

4) конструкцияны және корпус байланыстарының өлшемдерін таңдау бойынша есептер, компьютерлік қосымша көмегімен есептерді орындау кезінде бастапқы мәліметтер кестесі;

5) жалпы және жергілікті діріл есептері;

6) корпус элементтерінің беріктілік және тұрақтылық есептері (бір корпусты болат кемелер және ұзындығы 50 м жоғары катамарандар, корпусы жеңіл қоспалардан жасалған кемелер, су асты қанатындағы кемелер, әуе жастығындағы кемелер, корпусы пластмасса кемелер үшін);

7) компьютерлік қосымша көмегімен есептерді орындау кезінде бастапқы мәліметтер кестесі;

8) корпус беріктілігінің есептері (корпусы темірбетонды кемелер үшін);

9) кеменің көлденең беріктілігінің есебі (палубсыз жүк кемелері және регламенттен асатын *B/H* қатынасты кемелер үшін);

10) қондырманың беріктілігінің есептері (ұлкен терезе тіліктерімен жолаушлыар кемесі үшін);

11) люктік қақпақтардың беріктілік және негізгі бөлшектердің етектерінің есебі көрсетілген кемелердің люктік жабуларының жалпы түрі;

12) кеменің қызмет ету мерзімінің сонында корпустың жалпы беріктілік есебі;

13) мұзжарғыштардың мұздық беріктілік есебі.

3. Жабдықтар және оқшаулау бөлмесі:

1) кемеде қолданылған өндөу, конструкциялық және ақпарат олардың қайда орнатылған жері, жану сипаттамасы, әрбір бөлменің еденінің 1 м алаңына жанатын материалдар саны көрсетілген оқшауланған материалдар туралы ақпарат;

2)* оқшаулау схемасы және бөлмелерді өндөу.

4. Жалпы кемелік құрылғылар:

1)* сигналды және ажыратқыш құралдардың орналасу схемасы;

2) құрылғылар элементтерін және Қағида немесе осы элементтерді таңдауды негіздеудің есептерінің көмегі бойынша жабдықтауларын заттарын таңдау;

3) жаңа типті құрылғылардың жалпы орналасу сызбалары.

5. Энергетикалық қондырғы және жүйелер:

1)* басты және қосымша қозғалтқыштардың және жабдықтардың машина бөлмелерде, өтулер және шығулар көрсетілген орталық басқару посты бөлмесінде орналасуы;

2)* дейдвудты құрылғымен, жылжытқышпен, біліктермен және жалғаушы муфтылармен мойынтректер;

3) мойынтректің (оның ішінде иірмелі тербелістер), жылжытқыштың есебі және Қағида бойынша мойынтрек элементтерін таңдау;

4)* жүйелердің принципті схемалары (жұмыс параметрлерін, диаметрін көрсетумен, құбыр және арматура дайындалған материалдардың, құбыр қабырғасының қалындығы)

: салқыннату, майлы, отынмен қоректендіру, жіберу ауасымен. Газды бұру (бөлімнің жалпы түрінде бейнелеуге рұқсат етіледі) бу құбыры, коденсатты - қоректік.

6. Жалпы кемелік жүйелер:

1)* жүйелердің принципті схемалары (жұмыс параметрлерін, диаметрін көрсетумен, құбыр және арматура дайындалған материалдардың, құбыр қабыргасының қалындығы) : желдеткіштер, өрт сөндіру, құрғату, балласты, мұнай бар трюмді суларды жою, мұнай өнімдерін қыздыру, қосымша және палубтық тетіктердің гидропневможетегі, әуе, құю және өлшеу құбырларының, сығылған ауаның тұрмыстық қондырғылары;

2) кемелік жүйелердің есептері: желдеткіштер, өрт сөндіру, құрғату балласты, сығылған және жіберетін ауа.

7. Тоңазытқыш қондырғы:

1)* тоңазытқыш қондырғының жалпы орналасу сызбалары;

2)* тоңазытқыш агенттің, салқын тасығыштың, желдеткіштің, әуе салқыннататын және су салқыннататын жүйелерді, басқару, бақылау, сигнал беру және қорғау жүйелерінің принципті схемалары;

3) тоңазытқыш қондырғы бойынша негізгі есептер.

8. Осы қосымшаның 5 және 6-тармақтарда көрсетілген құжаттамаларға қосымша мұнай тасымалдауға арналған кемелерге қосымша ұсынылады:

1)* сорғы бөлмесіндегі жабдықтардың орналасу сызбалары;

2)* жүйелердің принципті схемалары: жүктік, тазалаушы, инерttі газ, газ бұру.

9. Автоматтандыру:

1)* дистанционды басқару және постарды-автоматтандыру, басқару пульттарының негізгі құралдарының орналасуы;

2)* дистанционды басқарудың принципиалды және құрылымдық схемалары, автоматтандырудың және негізгі кемелік құралдардың және қорек көзі көрсетілген жүйелердің автоматты шақыру сигналдары (бұдан әрі - АШС).

10. Электр жабдықтар:

1)* негізгі және апatty көздерден электр энергияны таратудың принципті схемалары: күштік желілер, жарықтандыру (топтық қалқандарға дейін);

2)* басты және апatty таратқыштардың, басқару пульттарының және типтік емес орындаулардағы таратқыш қалқандардың принципті схемалары;

3)* сәйкес электр жетектердің принципті схемалары;

4)* негізгі және апatty жарықтандырудың алғашқы желілерінің принципті схемалары;

5)* ажыратқыш және сигналды шамдардың принципті схемалары;

6)* қауырт және өрт сигналының принципті схемалары;

7)* басты тоқ тізбегінің, қоздырудың, басқарудың, сигналды бақылаудың, еспелі электр қондырғысын қорғау және блоктаудың принципті схемалары;

8)* өткізбейтін корпусты кемелер үшін жерлендіру схемалары;

- 9)* найзағайды бұру схемасы (кеменің жалпы түрінде көлтірілуі мүмкін);
- 10) жүктеме режимдерінің кестесі және кеменің барлық режимінің жұмысын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ генератордың санын және қуатын таңдау негіздемесінің электростанциясының қуатына қажетті есеп;
- 11) кабельдер қимасы ауданының есебі;
- 12) қысқа тұйықталу тоғының және кернеудің өзгеру есебі;
- 13) шинаның, коммутациялық және басты таратқыш қалқанның қорғаушы аппаратураларының, қысқа тұйықталу кезіндегі (генератордың номиналды қуаты кезінде және 100 кВт жоғары параллель жұмыс істеуші генераторлар) динамикалық және термиялық тұрақтылыққа жауапты құрылғылардың кабельдерінің есебі;
- 14) нажағайдан қорғау есебі;
- 15) электр статикалық және гальваникалық ұшқын қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар тізбесі (мұнай тасымалдауға арналған кемелер үшін).

11. Байланыстар және навигация құралдары:

- 1)* радиобайланыс құралдарының, дауыс ұлғайтқыш байланыстарының және трансляцияның, электррадионавигацияның, қызметтік телефондық байланыстың құрылымдық схемасы;
- 2)* радиорубкада, аппаратта жабдықтарды орналастыру сыйбалары;
- 3)* антендердың орналасу сыйбалары (кеменің жалпы түрінде көрсетілуі мүмкін);
- 4) антенн параметрінің және радиобайланыстың қашықтық есебі.

2. Қайта жабдықталатын, жаңғыртылатын, қайта қалпына келтірілетін немесе қайта сыныпталатын кемелердің техникалық құжаттамасы

12. Қайта жабдықтау, жаңғырту, қалпына келтіру жөндеулері, жаңарту немесе қайта сыныптауды бастағанға дейін Кеме қатынасы тіркеліміне қарауға корпустың, тетіктің және кеме жабдығының қайта жабдықтауға, жаңғыртуға, қалпына келтіруге жаңартуға немесе жөндеуге жататын корпус бөліктері бойынша техникалық құжаттама ұсынылады.

Беріктілік, орнықтылық және с.с. сипаттамасы өзгергенде кемені қайта жабдықтау нәтижесінде тиісті есептеулер немесе негіздемелер ұсынылады.

13. Корпус конструкциясы өзгерген кезде, кемеде алғашқыдан маңызды түрде айрықшаланатын және осы Қафіда талаптары таралатын жаңа техникалық құралдарды немесе құрылғыларды орнату үшін, Кеме қатынасы тіркеліміне жасалудағы кеме үшін белгіленген көлемде тиісті техникалық құжаттама ұсынылу қажет (осы қосымшаның 1-тaraуы).

14. Кемені қайта сыныптау үшін Кеме қатынасы тіркеліміне мына құжаттамалар ұсынылады:

- 1) қайта сыныптауды негіздеумен түсіндірме жазба;

2) кеменің барлық элементтері бойынша жаңа сыйнып үшін Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 9 наурыздағы № 127 бұйрығымен бекітілген Ішкі суда жүзетін кемелерді жасау қағидасы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6871 тіркелген) немесе Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 14 наурыздағы № 137 бұйрығымен бекітілген Арас "өзен-теңіз" сularында жүзетін кемелерді жасау қағидасы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6883 тіркелген) талаптары сәйкестігінің талдауы;

3) жаңа сыйнып үшін негіздемесімен қолданыстағы осы Қафіда талаптарынан айрықшаланатын шешімдер тізбесі;

4) халықаралық нормативті құжаттар талаптарына сәйкестік талдауы (халықаралық рейстерді жүргізетін кемелер үшін). Ақпарат ретінде жолданады;

5) сипаттамаға қосымша;

6)* синау бағдарламасы;

7)* Тиеу және түсіру бойынша нұсқаулық немесе оған қосымша;

8)* орнықтылық және суға батпаушылық туралы ақпарат немесе оған қосымша;

9) жалпы және жергілікті беріктілік есептері;

10) нығайту құрылымдары және корпус байланыстарының өлшемдерін таңдау бойынша қосымша есептер;

11) су үсті бортynың есебі және жүк маркасының сыйбасы;

12) басты қозғалтқыштардың, жылжымалы-рульдік кешенниң және олардың техникалық сипаттамасын бұзбай, құжаттамамен және Қафидамен жеткізу анықталатын кемелік электрстанцияның пайдалану мүмкіндігін растайтын негіздеме;

13)* корпусты нығайтуға қатысты, қайта жабдықтауға және жабдықтауларға дейін, жалпы орналасу сыйбаларын қоса кемені қайта сыйнаптауға арналған техникалық құжаттама;

14) маневрлік кестені қоса, кеменің маневрлік есебі;

15) Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің бұйрығымен бекітілетін Пайдаланудағы кемелерді куәландыру қағидасында регламенттелгеннен айрықшаланатын қалдық қалындықтардың және қалдық реформациялардың арнайы нормативтері.

3. Белгіленген жүзу ауданынан тыс кемені айдау жобасы

15. Кемені айдау жобасы мыналарды қамтиды:

1) айдау ауданы және шарты, айдаудың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды жазумен түсіндірме жазба (ұйымдастырушылық сипаттағы іс-шараларды қоса);

2) айдау ауданы және шарты үшін Қафидамен талап етілетін беріктілік, орнықтылық және су үсті бортynың биіктігінің есебі;

- 3) корпусты және қондырманы нығайту бойынша сызбалар;
- 4)* корпуста және кеме қондырмаларында тесіктерді жабу сызбалары және схемалары, сондай-ақ кеменің теңізде жүру жылдамдығын жоғарылатуға арналған құрылым қондырғылары (толқынды шабатын, қондырмаларды қорғау, рубкалар және с.с);
- 5)* сүйреуге және/немесе итеруге арналған құрылғылардың сызбалары, брагтау схемалары;
- 6)* сигналды-ажыратқыш шамдардың және сүйретілетін кеменің күндізгі сигналдарының орналасу сызбалары;
- 7) энергетикалық қондырғының, энергетикалық, радио және навигациялық жабдықтардың сипаттамалары;
- 8) рульдік, зәкірлік, швартовты құрылғылардың, өрттен қорғаудың, құтқару және сигнал құралдарының сипаттамасы;
- 9)* апattyқ жабдықтаулар тізбесі және оның орналасу схемасы;
- 10)* кемені айдал әкелуші капитанға немесе сүйрету - кемесінің капитанына арналған, ауа райы бойынша шектеу, кемені балластировкалау бойынша, кемелік қорларды жұмсау және апatty жағдайларда кеменің өмір сүруіне құресу бойынша нұсқау белгіленген ұйымдастыру шараларын қосатын Нұсқаулық.

4. Iрі габаритті және/немесе ауыр салмақты жүктөрді тасымалдауға кемені дайындау бойынша техникалық құжаттама

16. Құжаттама мына материалдарды қамтиды:
  - 1)* кемеде тасымалданатын жүктің габаритті өлшемдерін, ауырлық орталығының координатын және жүктің әрбір бірлігінің салмағын, бекіту тәсілдерін және бөлшектерін (көрілген брусь, тіректер, найтов және т.б.) көрсетумен орналасу схемасын;
  - 2)* сигналды - ажыратқыш шамдардың және найзағайды бүрғыш құрылғының орналасу схемасы, егер олар өзгеріске шыдаса;
  - 3)*нығайтулар сызбасы - қалқалар және жартылай қалқалар, фермалар, рамалық белдемдер, тіректік конструкцияның жүктен тарайтын жүктемелер; түзетуші төсөніштер, тербеліс және арқандап байлау кезінде жүктің қозғалып кетуінен сақтайтын құрылғы;
  - 4) кеменің жалпы және жергілікті қосымша беріктілік есебі және тиегі-түсіру және тасымалдау кезінде жүктің тең бөлінбеуін ескерумен тіректік конструкцияларға үлесті жүктеме шоғырлану. Жүктен жергілікті жүктемені анықтау кезінде тербелістен инерциялық жүктеме ескерілуі қажет;
  - 5) онда тербеліс және арқандап байлау кезіндегі инерция күші ескерілген босату және күш салу беріктілігінің есебі. Егер үйкеліс күші ығыстыру күшіне артса, босатуды

көздемеуге болады. Жүктің тіректік беті бойынша немесе түзетуші төсөніш бойынша шекті рұқсат етілетін қысым белгіленуі қажет.

6)* кеменің беріктілік және орнықтылық есебі негізінде өзірленген, балластировкалау мүмкіндігі және қажеттілігі көрсетілген, сондай-ақ бірізділігі, қосымша конструкциялардың сыйбаларымен тиек-түсіру тәсілін және схемалары көрсетілген тиек-түсіру бойынша қосымша нұсқаулық;

7)* орнықтылық, суға батпаушылық және дифференттеудің беріктілік есебі негізінде жасалған орнықтылық туралы қосымша ақпарат.

8)* ұйымдастыру іс-шаралары, ауа райы бойынша шектеу белгіленген тасымалдау маршруты кіретін, жүкті қауіпсіз тасымалдауды қамтамасыз ету бойынша капитанға арналған нұсқаулық.

17. Авариялық орнықтылықты тексеру кезінде ИСЖКЖК-ның 12 және 13-бөлімдерінің талаптары орындалады.

5. Кемелік техникалық құралдардың және жабдықтардың техникалық жобасының құжаттамасы

18. Іштен жану қозғалтқыштары, редукторлар:

1) түсіндірме жазба;

2)* жеткізуге техникалық шарт;

3)* жалпы түрдің сыйбалары және жауапты бөлшектердің сыйбалары;

4)* отын, майлау, салқыннату, іске қосу, электржабдық, дистанционды басқару, автоматтандыру, АШС және қорғау жүйелерінің принципті схемалары;

5)* стенділік сынаудың бағдарламасы;

6)* қозғалтқыштың жауапты бөлшектерінің беріктілікке есептері, желдеткіш құрылғысының және картердің сақтандырғыш клапандарының есептері, мойынтиреңдердегі жоғары және орташа үлесті қысымдары бойынша мәліметтер (түпкі, бұлғақ, тіректік), біліктердің және редуктордың ирек ілінісінің беріктілікке есебі, ирмелі жүйелердің жорамал бөліміндегі ирмелі тербеліс параметрлерінің есебі;

7) шығарындылардың техникалық паспорты.

19. Бұлы және су қыздыратын қазандар:

1) техникалық тапсырмаларымен түсіндірме жазба;

2)* жеткізуге техникалық шарттар;

3)* 1:10 кем емес масштабтағы бойлық және көлденең тіліктермен құрастыру сыйбалары және 1:2 кем емес масштабтағы жалғау бөлшектері;

4) қазандарды, жылу ауыстырғыш аппараттарды және қысымдағы ыдыстардың беріктілігін есептеу бойынша басшылыққа сәйкес қазанның еріктілік есебі;

5) сақтандырғыш клапандардың қима ауданының есебі;

6)* құрастыру және дәнекерлеудің технологиялық процесі;

7)* АШС және қорғауды автоматтандырудың принципті схемалары;

- 8)* сынау бағдарламасы.
20. Жүк көтеру құрылғысы::;
- 1) техникалық тапсырмасымен түсіндірме жазба;
  - 2)* жеткізуге техникалық шарттар;
  - 3)* металлконструкцияны, механизмдерді әкелуші жүк көтеруші құрылғысының жалпы түрінің сыйбасы;
  - 4) кинематикалық схема;
  - 5)* электр жабдықтың принципті схемалары;
  - 6) қауіпсіздік құралдары және құрылғыларының схемалары (олардың қолданылуын бейнелеумен);
  - 7) жүк көтеру құрылғысының элементтеріндегі күш және кернеу есебі;
  - 8)* сынау бағдарламасы.
21. Тізбектік жабдықтар:
- 1) техникалық тапсырмаларымен түсіндірме жазба;
  - 2)* жеткізуге техникалық шарттар;
  - 3)* стендте сынаудың бағдарламасы;
  - 4)* құлыптың немесе керу станциясының құрастыру сыйбалары;
  - 5)* жауапты бөлшектің сыйбалары;
  - 6) бөлшектердің беріктілік есебі.
22. Палубалық және қосымша механизмдер:
- 1) техникалық тапсырмаларымен түсіндірме жазба;
  - 2)* жеткізуге техникалық шарттар;
  - 3)* жалпы түрінің сыйбалары;
  - 4) жауапты бөліктердің құрастыру сыйбалары;
  - 5)* басқарудың, АШС және қорғауды автоматтандырудың принципті схемалары;
  - 6)* Қағидада айтылған есептер;
  - 7)* сынау бағдарламасы.
23. Тісті және гидравликалық берілістер:
- 1) техникалық тапсырмаларымен түсіндірме жазба;
  - 2)* жеткізуге техникалық шарттар;
  - 3)* жалпы түрінің тіліктерімен сыйбалары;
  - 4) кинематикалық схема;
  - 5) осы Қағидада айтылған есептер;
  - 6) авариялық-сақтандырығыш сигнал беруді және қорғауды басқарудың принципті схемасы;
  - 7)* сынау бағдарламасы.
24. Электр жабдықтар:
- 1) техникалық тапсырмаларымен түсіндірме жазба;
  - 2)* жеткізуге техникалық шарттар;

- 3)* жалпы түрінің тіліктерімен сызбалары;
  - 4)* принципті электр схемалар, авариялық-сақтандырыш сигнал беру және қорғауды автоматтандыру схемалары;
  - 5) осы Қағидада айтылған есептер;
  - 6)* сынау бағдарламасы.
25. Байланыс және навигация қуралдары:
- 1) түсіндірме жазба;
  - 2)* жеткізуге техникалық шарттар;
  - 3) жалпы түрінің сызбалары, есептер;
  - 4) күрылымдық схемалар;
  - 5)* сынау бағдарламасы.

6. Кеме қатынасы тіркелімі қызыметкерінің келісуіне жататын кеменің жұмыс құжаттамасы

26. Корпустық бөлім (сызбалар және мәтіндік құжаттар):
- 1) мидель-шпангоут және көлденең қималар;
  - 2) жиынтық кестесімен корпустың конструктивтік сызбасы;
  - 3) қондырманың конструктивтік сызбасы;
- Ескерту. Осында және бұдан әрі "қондырма" сөзінің астарында кеменің жалпы илуіне қатысатын қондырмалар және рубкалар түсіндіріледі.
- 4) корпустың сыртқы қаптамасын және ішкі борттарды керу;
  - 5) палубаның және екінші түптің төсөніші;
  - 6) корпус және қондырма бойынша типтік бөліктердің және конструкцияның альбомы
  - 7) дәнекерлеу кестесі;
  - 8) дәнекерленетін тігістерге жарық түсіру схемасы;
  - 9) штевень, кильдер, еспелі біліктердің кронштейндері, дейдвудты құбырлар, төлкелер, бұрылмайтын қондырмалар;
  - 10) палубалардың, платформалардың, түп бортының, көлденең және бойлық су өткізбейтін аралықтардың, ішкі борттардың және екінші түп бортының жазықтық секциялары, цилиндрлік салу шегіндегі жалғыз секцияларды қоспағанда;
  - 11) кеменің және қондырманың ұшындағы екі есе түптің көлемді секциялары, екінші түптің және цилиндрлік салу шегіндегі екі бортты жалғыз секцияларды қоспағанда;
  - 12) кеме корпусының блок-секциясы;
  - 13) басты қозғалтқыштар астындағы іргетастар, тіректік мойынтирең, тізбектік жабдықтар, жүк крандары;
  - 14) жүк, палубалық, жарықтық және авариялық люктер және олардың жабылуы, су өткізбейтін есіктер, терезелер, иллюминаторлар және басқа Номенклатураға сәйкес іскер заттар;

15) фальшборттар және леерлік қоршаулар, металдан тірейтін бөренелер, итеруге арналған тіректер, тізбектік белдемдер;

16) лаздардың, траптардың, сыртқы шығулардың комингстерінің биіктігі және габаритті өлшемдері көрсетіліп орналасуы;

17) дуалдық, Дондық саңылаулардың және шпигаттардың орналасуы;

18) өртке қарсы аралықтар және саңылаулар;

19) корпусты су өткізбеушілікке сынаудың нұсқаулығы және схемасы;

20) құрастыру-дәнекерлеу жұмыстарына типтік және күрделі бөліктерді, секцияларды, блоктарды және дайындау және корпусты стапельде жинау бойынша технологиялық нұсқаулық;

21) корпусты және қондырманы секцияға және блоктарға бөлу схемасы;

22) жүк маркасы және тұнба шкалалары;

23) технологиялық тіліктер және саңылаулардың схемасы;

24) қалың дуалдық және қапталған бөлшектерді дәнекерлеу және дәнекерлеу технологиясы (кронштейндер, штевенъдер, дейдвудты құбырлар, рульді басқарушы құбыр).

Темір бетонды корпус бойынша қосымша келесі сызбалар ұсынылуы мүмкін:

25) секцияларды жалғау бөліктері;

26) секциялардың монолитті аудандарын арматуралау;

27) тіліктер ауданындағы кеме корпусын, кемелік техникалық құралдар қондырғысын, құрылғыларды және іскер заттарды қүшейту;

28) салынатын бөлшектердің белгіленген сызбалары.

27. Рульдік және рульді басқарушы құрылғы (сызбалар):

1) рульдік құрылғының жалпы орналасуы;

2) руль, баллер, сектор, рульдің негізгі жетегі, рульдің қосалқы жетегі, бұрылмалы қондырма, су атқыш жылжытқыштарымен кемелердегі қалқалағыш, рульді, қондырманы орнату, гельмпорты құбырлар, рудерпис, руль баллерінің мойынтиректері, румпель, рульді және қондырманы ауыстыруды шектегіш;

3) рульді басқарушы құрылғының жалпы орналасуы.

28. Зәкірлік құрылғы (сызбалар):

1) зәкірлік құрылғының жалпы орналасуы;

2) жвака-галсты бекіту,

3) зәкірлік клюздер;

4) зәкірлік тізбектің дистанционды беру құрылғысы.

29. Құтқару құралдары (сызбалар):

1) шлюпкалы құрылғының жалпы орналасуы;

2) қайық белдемдер, оларды бекіту және оларға бел;

3) қайықтар және оларды жүріс бойынша бекіту;

4) құтқару құралдары (салдар, скамейкалар) және оларды орналастыру схемалары.

30. Арқандап байлау және сұйреткіш құрылғы (сызбалар):

1) арқандап байлау және сұйреткіш құрылғының, итергіш гактың, аркалардың, итергіш арқандардың рамалық шектеуіштері, бтенгілер, клюздар;

2) итергіш арқандардың қашықтықтан және жергілікті берілуіне арналған құрылғы.

31. Тізбектік құрылғы (сызбалар):

1) тізбектік құрылғының жалпы орналасуы;

2) тізбектік жабдықтың қондырғысы;

3) ағытқыш жетектерінің монтаждық сызбалары.

32. Қанатты құрылғы:

1) көтергіш жазықтықтардың, тіректердің, кронштейнердің, тұрақтандырғыш, жапқыштардың сызбалары;

2) құрастыруши сызбалар;

3) қанатты құрылғының монтаждық схемасы.

33. Иілу құрылғысы (сызбалар):

1) иілу құрылғысының жалпы орналасуы;

2) гидроцилиндрлер, бұрылмалы рама, сорғы станция, тіректік металлоконструкциялар;

3) құрылғы элементтерін кеме корпусымен жалғаудың конструктивтік ресімделуі (іргетастар, корпусты нығайту).

34. Жүк люктерін жабу құрылғы:

1) люктік жабудың жалпы орналасу сызбасы;

2) люктік жабудың конструктивтік сызбалары;

3) жетекті құрылғы элементтерінің құрастыру сызбалары.

35. Жүк көтеру құрылғысы:

1) жүк көтеру құрылғысының жалпы түрінің сызбасы;

2) басқару кабинасының ондағы жабдықтардың орналасуымен жазбасы;

3) бөліктер мен бөлшектердің сызбалары: металлоконструкциялар (ұш, хобот, тіректік-бұрылмалы құрылғының іргетастары, жылжымайтын блоктардың бағаналары, тұтқалар және қарсы салмақтарды керу, хоботты тарту құрамдағы механизмдер (көтеру, тұйықталу, бұрылыш, аралықтың және қозғалыстың өзгеруі), құрамда жүк көтерімділігінің шектеуіші, аралықты көрсеткіш, құрамдағы ілмектік аспалар, тарту және жүк арқандарын бекіту бөліктері, сақиналы тоқ түсіруді бекіту, ақырғы ажыратқыштарды, блоктарды, гактарды, қоршаулардың қондырғылары;

4) монтаждауға технологиялық құжаттама.

36. Жүйелер:

1) энергетикалық қондырғылар жүйесінің монтаждық сызбалары (жұмыс қысымын және гидравликалық сынау қысымын көрсетіп): салқындану, майлы, отынмен қоректену, әуе, газды бұру, бу құбырларын, конденсатты-қоректік;

2) жүйелер және механизмдер блоктарының жабдықтарының сыйбалары (тактайшаларды қоспағанда, жобалаудың агрегатты әдісінде);

3) жалпы кемелік жүйелердің монтаждық сыйбалары (жұмыс қысымын және гидравликалық сынау қысымын көрсетіп): желдеткіштер, өрт сөндіргіш; құрғату, балласты, трюмдік мұнайы бар суларды жою, жүкті қыздыру, қосымша және палубтық тетіктердің гидропневможетегі, сұйытылған газдың тұрмыстық қондырғысы, сыйылған ауаның әуе, құймалы және өлшегіш құбырлары;

4) тоңазытқыш қондырғыларымен кеме жүйелерінің монтаждық сыйбалары;

5) құйма кемелердің монтаждық сыйбалары: жүк, тазарту, газды бұру.

37. Білікеткізгіштер және жылжытқыштар (сызбалар):

1) дейдвудты құрылғысымен және жылжытқышымен білікеткізгіш;

2) тіректік, аралық және еспелі біліктер;

3) тіректік және тіреуіштік мойынтиректер;

4) болттарымен бірге жалғағыш муфтылар;

5) дейдвудты құрылғы;

6) еспелі білікті қаптау;

7) жылжытқыш.

38. Энергетикалық қондырғылар:

1) басты және қосымша қозғалтқыштардың, булы және су қыздыратын қазандардың іргетастарына орнатудың құрастыру сыйбалары;

2) өшіргіштер және ұшқын өшіргіштердің сыйбалары.

39. Автоматтандыру:

1) принципті схемалар және дистанционды басқару жүйесінің құрастыру жазбалары (қозғалтқышпен, колонкалармен, қадамның өзгеру механизмдерімен);

2) басқару постыларының және пульттерінің құрастыру сыйбалары.

40. Электр жабдықтар:

1) электрлі принципті жалғаулар және қосулардың схемалары, сондай-ақ басты және авариялық таратқыш қалқандардың, басқару пульттерінің, топтық күштік және жарықтандыру қалқандарының, қалқандар және бақылау, сигнал беру және басқару пульттерінің құрастыру сыйбалары;

2) Кеме қатынасы тіркелімінің талаптарына сәйкес кемелік техникалық қуралдардың электр жетектерін принципті жалғау схемалары;

3) электр машиналарын, еспелі қондырғыларды, кемелік электростанциялардың генераторларын, күштік желіні, жарықтандыру желісін, байланыстар және сигнал беру, бақылау, қорғау, блоктау және сигналды-ажыратқыш шамдар;

4) су өткізетін қалқалар, палубтар және платформалар арқылы барлық бөлме және кеме кеңістігі бойынша кабельді трасстарды салу сыйбалары;

5) барлық бөлме және кеме кеңістігі бойынша бекіту және жерлендіру бөліктерімен электр жабдықтың орналасу және орнату сыйбалары;

6) еткізбейтін корпусты кемелер үшін жерлендіру сызбалары.

41. Байланыстар және навигация құралдары:

1) антендік құрылғыны бекіту және орналасу, антенді конструкцияны енгізу және оларды қоршау сызбалары;

2) барлық бөлме және кеме кеңістігі бойынша бекіту және жерлендіру бөліктерімен жабдықтарды орнату, орналастыру сызбалары;

3) барлық бөлме және кеме кеңістігі бойынша бекіту және жерлендіру бөліктерімен кабельді трастарды салу және бекіту сызбалары;

4) радиоқабылдағыш кедергісімен күресу бойынша құрылғылардың схемалары және сызбалары;

5) толқынды бұратын радиолокациялық байланыстарды салу схемасы;

6) эхолот шахтасының, эхолот және кабель төсемінің дірілінің орналасу және бекіту сызбалары.

42. Әр түрлі:

1) жалпы кемелік және корпус бөліктері, құрылғылар, қозғалтқыштар, білікеткізгіштер, қазандар, энергетикалық қондырғы жүйелері және кемелік жүйелер, электр-радио жабдықтар бойынша сипаттамалар;

2) қабылдау-тапсыру сынаудың бағдарламасы және әдістемесі (сериялық кемелер үшін);

3) кеме бөлмесінің жалпы түрі және орналасуы;

4) өртке қарсы және апatty жабдықтаулардың орналасу схемасы;

5) сигналды-ажыратқыш шамдарды орнату схемасы;

6) Қағидамен регламентtelген бөлімдегі кемелік жабдықтаулар ведомосі;

7) доктық сызба;

8) кемені жасау бойынша барлық негізгі жұмыстарға типтік технологиялық процестер және нұсқаулықтар (дайындаушы - ұйыммен әзірленеді және жасауға техникалық бақылау жүргізуші Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерінің участкесімен келісіледі);

9) кемені салыстырмалы және имитациялық сынау бағдарламасы және әдістемесі;

10) техникалық жоба бойынша Кеме қатынасы тіркелімінің ескертулерін орындау жинағы (мөртабанды қойма);

11) Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерімен келісілген жұмыс жобасы материалдарының тізбесі.

7. Кемелік жабдықтың жұмыс құжаттамасы

43. Кемелік машина жасау, электр-радио және навигациялық жабдықтар бүйімдарының жұмыс құжаттамасы Номенлатураны ескеріліп ұсынылады.

44. Құжаттама көлемі Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерінің келісуімен жобалаушы ұйыммен анықталады.

Ішкі және аралас "өзен-төңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына
4-косымша

Кеме қатынасы тіркелімімен жүзеге асырылатын техникалық бақылау объектілерінің Номенклатурасы

1. Номенклатурада Кеме қатынасы тіркелімінің Қағидасына сәйкес (осы Қағидаға 1-косымшаның қосымшасында) техникалық бақылауды жүзеге асыратын, қажет болған жағдайда оларды белглеумен дайындау, монтаждау және сынау объектілері айтылған.

2. Номенклатура кемелерді жасауға және материалдарды дайындауға және жаңа конструкцияның принципиальды бұйымдарына техникалық бақылау кезінде Кеме қатынасы тіркелімінің келісімімен өзгертиледі.

3. Номенклатурада мына шартты белгілер қабылданған:

P - Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерімен жүзеге асырылатын техникалық бақылау;

P/C - Кеме қатынасы тіркелімі қызметкерімен жүзеге асырылатын техникалық бақылау немесе ұйым және Кеме қатынасы тіркелімі арасындағы келісім немесе шарт негізінде ұйымның техникалық қызметімен жүзеге асырылатын бақылау;

K - белгілеу

Техникалық бақылау объектісі	Кеме қатынасы тіркелімімен жүзеге асырылатын техникалық бақылаудың нысаны					
	Дайындау кезінде		Белгілеу	Кемені жасау кезінде		
	Басты үлгіні	Сериялық бұйымдарды		Монтаж	Швартовты сынау	Жүрістік сынау
1	2	3	4	5	6	7
1. Кеме корпусы						
1) Жиынтықпен сыртқы қаптама Палубалар және платформалар .	P	P	-	P	-	-
2) Екінші түп, ішкі борттар	P	P	-	P	-	-
3) Бойлық және көлденен қалқалар, ішкі цистерналар Фермалар және пиллерстер	P	P	-	P	-	-

4) Еспелі біліктердің туннельдері	P	P	-	P	-	-
5) Кондырмалар, рубкалар, жүк трюмдарының комингстері	P	P	-	P	-	-
6) басты және қосымша қозғалтқыш астындағы іргетастар	P	P	-	P	-	-

7) Еспелі біліктердің штевендері, килдері, кронштейнде рі	P	P	-	P	-	-
8) СПК қанаттық құрылғылары, С В П майысқақ коршаулары	P	P	-	P	P	P
9) Конструктив ті өрттен корғау элементтері Қалқалар және палубалар; өртке қарсы есіктер; оқшауланған отқа тұрақты материалдар оттан корғау құрамдары және т.б.	P P P	P P P/C	- - -	P P P	P - -	- - -
10) Шектеулер, тұтқалар, ауыспалы көпірлер: фальшборт, леерлік шектеу коршаулар, тұтқалар,	P	P	-	P	-	

ауыспалы көпірлер; комингстер, тамбуурлар және кеме корпусындағ ы басқа да тесіктердің коршаулары	P	P	-	P	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

2. Энергетикалық қондырғылар және жүйелер

1) Басты және қосымша қозғалтқышта р:	P	P/C	K*	P	P	P	P
Іргетас рамалары	P	P/C	-	-	-	-	-
картерлер	P	P/C	-	-	-	-	-
цилиндрлер блогы	P	P/C	-	-	-	-	-
цилиндрлерді н төлкелері	P	P/C	-	-	-	-	-
цилиндрлерді н қалқалары	P	P/C	-	-	-	-	-
анкерлық байланыстар	P	P/C	-	-	-	-	-
поршендар	P	P/C	-	-	-	-	-
Поршендық саусақтар	P	P/C	-	-	-	-	-
бұлғақтар	P	P/C	-	-	-	-	-
иінді біліктер	P	P/C	K*	-	-	-	-
Тұпкі, булғақты мойынтіректе р, бұлғақтың жоғарғы мойны	P	P/C	-	-	-	-	-

болттар және тұпкі мойынтіректе р дің, цилиндрлік қақпақтардың түйреуіштері	P	P/C	-	-	-	-	-
таратқыш білігі	P	P/C	-	-	-	-	-
Айналу жиілігін реттегіштер,							

шекті ажыратқышта р	P	P/C	-	-	-	-
Бұлғакты болттар	P	P/C	-	-	-	-
сорғылар: отындық, майлы, салқындану	P	P/C	-	-	-	-
құбырайдама лағыш	P	P/C	-	-	-	-
Таратқыш біліктің жетек цистерналары	P	P/C	-	-	-	-
демпферлер (антидірілдеткі штер)	P	P/C	-	P	-	-
амортизаторл ар (дірілизолят оры)	P	P/C	-	-	-	-
2) Білік жетектер:	P	p	-	P	P	P
тіректік, аралық, еспелі біліктер	P	P/C	K*	P	-	-
Еспелі біліктерді қаптау және гидроизоляци ялау	P	P/C	-	P	-	-
Кажымайтын және тіректік мойынтыректе р	P	P/C	-	P	-	-
Еспелі біліктің мойынтыректе рі	P	P/C	-	P	-	-
Жалғау муфтылары, оның ішінде дейдвудты және дейдвудты күрылғыларды тығыздау	P	P/C	-	P	-	-
Білік өткізгіштерді						

жалгайтын болттар	P	P/C	-	P	-	-
Дейдвудты және гельмопортты құбырлар, бұрғылайтын қондырмалар, құбырлар және су атқыш каналдар	P	P/C	-	P	-	-
3) басты қозғалтқыштың бергіштері және қарым қатынасты үзү муфтылары:	P	P/C	K*	P	P	P
Редукторлар және муфтылар корпустары	P	p/C	-	-	-	-

Тісті донғалактар	P	P/C	-	-	-	-
Редукторлар біліктері	P	P/C	-	-	-	-
4) Жылжытқыштар:	P	P/C	-	P	P	P
Еспелі бұрандалар	P	P/C	K*	P	P	P
Қанатты жылжытқыштар	P	P/C	K*	P	P	P
Жылжымалы- рульдік құрылғы, рульді басқарушы құрылғы, Бұрылмалы құрамда және тетіктер, бөлшектер және олардың комплектациясы жеткізетін бөліктер	P	P/C	K*	P	P	P

су атқыш жылжытқышт ар	P	P/C	k*	p	p	p
ә у е айдамалағыш тар	P	P/C	k*	p	p	p
5) Компрессолар , сорғылар, желдеткіштер және сеператорлар	P					
Механикалық жетекті әуе компрессорла ры	P	P/C	k*	p	p	p
6) Жүйелер						
құрғататын, баласты, сұйық жүктөр жүйесі, инертті газдар , тұтін шыға бастау, жарылышқа қауіпті бөлмедегі желдеткіштер , мұнай құюға арналған кемелердің газ шығаруы; әуе, газ шығаруши, құйма және өлшеуіш құбырлардың жүйелері, МО желдеткіш жүйелері, бұмен жылтыу жүйелері	-	P/C	-	p	p	p
Кемелік техникалық құралдардың гидравликалы қ жетектері	-	P/C	-	P	P	P
отынды, майлы, суды салқыннату, сығылған						

ауаның, коректік сүйнің, газ шығарушы, бұл өткізгіштер және үрлеу	-	P/C	-	P	P	P
---	---	-----	---	---	---	---

1,0 МПа және одан жоғары қысымға арналған құбырлар және арматура, оның ішінде I және II түрлі және тұрмыстық сыйнптағы құбырлар және арматура, сондай-ақ таранды калқада орнатылатын арматура	-	P/C	-	P	P	P
Газ шығарушы және түтін құбыры жүйесінің ұшқын сөндіргіштері	-	P/C	-	P	P	P
7) Қазандар, жыл у аудыстырыш аппараттар және қысымдағы ыдыстар						
a) Булы қазандар, оның ішінде 0,07 Мпа және одан жоғары жұмыс қысымымен кәдеге жаратылған сү	P	P/C	K*	p		P

кыздырғыш қазандар, оның ішінде 115 °C жоғары су температурас ымен кәдеге жаратылған				P		
корпустар, обечайкалар, түбі және барабандар	P	P/C	-	-	-	-
коллекторлар және камералар	P	P/C	-	-	-	-
ыстық құбырлар	P	P/C	-	-	-	-
қазандық байланыстары	P	P/C	-	-	-	-
таптау құрылғылары	P	P/C	-	-	-	-
экономайзерл ер	P	P/C	-	-	-	-
Бұ жинағыштар	P	P/C	-	-	-	-
Буды кыздырғышта р	P	P/C	-	-	-	-

б) жұмыс жағдайында толықтай немесе азап газбен немесе 0,07 МПа және одан жоғары жұмыс қысымындағы бұмен толтырылған немесе 0,025 м және одан жоғары сыйымдылық ты немесе 0,03 МПа м ³ және одан жоғарыны құрайтын сыйымдылық						
---	--	--	--	--	--	--

ка МПа, жұмыс қысымын шығаратын Ж ы л у ауыстырғыш аппараттар және қысымдағы ыдыстар						
Отынды және майды қыздырғышта р	P	P/C	-	p	p	-
Жауапты міндеттегі қазандарды булағыштар	P	P/C	-	p	p	-
Отынды, майды және басты және қосымша қозғалтқышта рдың суын салқындағы штар	P	P/C	-	p	p	p
Б у конденсаттар ы	P	P/C	-	p	p	-
Отын, май және су сүзгілері	P	P/C	-	p	p	-
Қысымдағы сауыттар	P	P/C	k*	p	p	-
өрт сөндіру жүйесіндегі қысымда жұмыс істейтін сауыттар және аппараттар	P	P/C	-	p	p	-
в) Арматура:						
Қазандар, қысымдар және жылу ауыстырғыш аппараттарға арналған арматура	P	P/C	-	-	p	p

Сактандырғыш клапандар	P	P/C	-	-	p	p
8) Тоңазытқыш қондырғылар, ауаны салқындағатқыш қондырғылар						
Тоңазытқыш агенттің компрессорлары сұйық салқын тасығыштың сүйе салқындағатқыштың сорғылары	P	P/C	-	p	p	p
Жылу ауыстрығыш және басқа аппараттар, сондай-ақ тоңазытқыш агенттің, сұйық салқын тасығыштың сүйе салқындағатқыштың қысымында жұмыс істеуші сауыттар	P	P/C	-	p	p	p
Құбырлар және арматура	-	P/C	-	p	p	p
Автоматика құралдары	-	P/C	-	p	p	p
Салқындағатқыш үй-жайларды, құбырларды және кемелік тоңазытқыш қондырғылардың жабдықтарын оқшаулау	-	P/C	-	p	p	-

Тұрғын және қызметтік үй-жайлардың ауасын салқындағатқышты орнату	-	P/C	-	p	p	p
9) Тұрмыстық қыздырғыш кондырылары:						
камбуздар и камбуздық плиталар	-	P/C	-	p	p	p
Сүйитылған тұрмыстық газды орнату	-	P/C	-	p	p	p
Қағидамен регламенттегін жылдыпалар және пештер	-	P/C	-	p	p	p
10) Автоматтандыру						
Индикация АШС жүйелері және энергетикалық қондырылар және олардың элементтерін корғау, басты механизмдерді шүғыл тоқтатуға арналған күрүлғы	P	P/C	-	p	p	p
Автоматтандыру жүйелері және басты қозғалтқыштағы мен жылжытқыштарды басқару (есептің электрлік қондырылымен)	P	P/C	-	p	p	p

Автоматтандыру және қосымша қозғалтқыштарды басқару жүйелері, қосымша механизмдерді автоматты тоқтату күрылғысы	P	P/C	-	p	p	p
Автономды қазандарды автоматтандыру жүйелері	P	P/C	-	p	p	p
Компрессорлардың сорғыларды, желдеткіштердің және сепараторлардың автоматтандыру жүйелері	P	P/C	-	p	p	p
Жалпы кемелік жүйелердің автоматтандыру күрылғысы	P	P/C	-	p	p	p
Тоңазытқыш кондырғылардың автоматтандыру жүйелері	P	P/C	-	p	p	p
Электр станцияның автоматтандыру жүйелері	P	P/C	-	p	p	p
Реттегіш күрылғылар	P	P/C	-	p	p	p
Палубалық механизмдердің автоматтандыру жүйелері	P	P/C	-	p	p	p
Автоматтандыру күрылғысы және элементтері	P	P/C	-	p	p	p

Басқару, индикация, дыбыстық және сақтандырғы ш сигнал беру тізбектері, басқару пульттері, индикаторлар және индикация тақтайшалары	P	P/C	-	p	p	p
11) Өртке карыс жабдықтар және жүйелер						
От сөндіргіш заттарды сақтауға арналған резервуарлар	P	P/C	-	p	-	-

Рульдік жетектердің біліктік сымдарының бөлшектері	-	P/C	-	p	-	-
штуртосты сымдардың бөлшектері	-	P/C	-	p	-	-
Артық рульдік жетек	P	P/C	-	p	p	p
Рульді басқарушы құрылғы	P	P/C	-	p	p	p
Рульдік машина	P	P/C	k*	p	p	p
2) Зәкірлік құрылғы:	-	-	-	p	p	p
Зәкір	P	p	k	p	-	-
Зәкірлік шынжырлар және оларды жалғау бөлшектері	P	p	k	p	-	-
Зәкірлік тоқтатулар	P	P/C	-	p	-	-
Зәкірлік шынжырдың						

немесе арқаның тұптік ұштарын беруге арналған күрүлғы	P	P/C	-	p	-	-
зәкірлік, палубалық және борттық клюздер	P	P/C	-	p	-	-
брашпилдер, шпилдер және зәкірлік шығырлар	P	P/C	k*	p	p	p
3) Арқандап байлау күрүлғысы	-	-	-	p	p	-
кнекталар, ыдыстар, киптік тақтайшалар, роульстар және тоқтатқыштар	-	P/C	-	p	p	-
Шпилдер және арқандап байлау шығырлары	P	P/C	k*	p	p	-
4) Сүйрегіш және тізбектік күрүлғылар:	-	-	-	p	p	p
битенгтер, кнекталар, киптік тақтайшалар, клюздер, тоқтатулар, роульстар, ыдыстар	-	P-C	-	p	-	-
Сүйрегіш гектар	P	p	k	p	-	-
оларды корпусқа бекіту бөлшектеріме н Сүйрегіш доғалар, сүйрегіш аркалар	-	P/C	-	p	-	-

Сүйрегіш арқанды беруге арналған құрылғы	-	P/C	-	p	p	-
Тік және борттық автотізбектер	P	p	k	p	p	p

К е р у станциялары, арқанды қысқартатын құрылғы, амортизаторлар	P	P/C	-	p	p	p
Бұрылмалы-қажымайтын құрылғы	P	P	-	p	p	p
Сүйрегіш шығырлар	P	P	k*	p	p	p
5) Жүк көтеру құрылғылары (крандар, жук жебелері, лифтер):	P	P	k	p	p	-
металлконстр укциялар	P	P	-	p	p	-
Қауіпсіздік құралдары және құрылғы	P	P/C	-	p	p	-
Басқару кабиналары	P	P/C	-	p	p	-
коршаулар	P	P/C	-	p	p	-
Алмалы-салм а л ы бөлшектер	P	P/C	-	p	p	-
гактар	P	P/C	k	p	p	-
Л и ф т жабдықтары (шахталық есіктер, карсы салмақтар, буфер, қауіпсіздік құрылғысы)	P	P/C	-	p	p	-
Жүк көтеру құрылғысының механизмдері	P	p	-	p	p	-

6) рульдік рубканы көтеруге арналған құрылғы, люктік жабулар құрылғысы:	-	-	-	p	p	-
металлконстр укциялар	P	p	-	p	p	-
Қауіпсіздік құралдары және құрылғысы	P	P/C	-	p	p	-
Көтеру тетіктері	P	p	-	p	p	-
Люктік жабу шығырлары	P	p/c	k*	p	p	-
7) Құтқару құралдары:	-	-	-	p	p	-
қайықтар, салдар және құтқару құралдары	P	p	k	p	p	-
Қайық белдемдер және құтқару шлюпкаларын , және салдарын түсіру құрылғысы, гидростатика лық ажырататын құрылғы	P	p	-	p	p	-
Шлюпкалы жетек	P	P/C	-	p	p	-
Танкерлік қайықтарды түсіруді басқару құрылғысы	P	P/C	-	p	p	-
Қайықтарды және салдарды жабдықтау	-	P/C	-	P	-	-

домалактар, күртешелер,(						
-----------------------------	--	--	--	--	--	--

оның ішінде балаларға арналған), жүзбелі құтқару сызықтары, гидротермоко стюмы құтқару, жылу корғау құралдары	P	P/C	-	P	p	-
Шлюпкалы шығырлар	P	P/C	k*	p	p	-
8) Әрт жабдықтары, оның ішінде апатты тыныс алатын құрылғылар, тыныс алатын аппараттар, өртке керек-жарақ комплектері	-	P/C	-	p	-	-
9) Сигнальды құралдар:	-	-	-	p	p	p
рангоут және сигнальды мачттың такелажы	-	P/C	-	p	-	-
Сигнальды-а жыратқыш шамдар	P	P/C	k*	p	p	p
Сигнальды дыбыстық құралдар	P	P/C	k*	p	p	p
Пиротехникал ық сигнальды құралдар және сигнальды пішіндер	-	P/C	-	p	-	-
Құтқару құралдарыны ң өздігінен жанатын құралдары	-	P/C	-	p		p
10) Навигациялы қ жабдықтар және	-	-	-	p		p

жабдықтаулар :					p	
жабдықтар	P	P/C	-	p	p	p
жабдықтаулар	-	P/C	-	-	p	-
11) Авариялық жабдықтаулар	-	P/C	-	-	p	-
Барлық мақсаттағы кемелік арқандар (P болат, өсімдік және синтетикалық)		P/C	-	p	p	-
Іскер заттар, бөлме жабдықтары және корпустағы, палубадағы, қондырмадағ ы және рубкалардағы саңылауларды жабулар:						
қылталар	P	P/C	-	P	P	-

Су газ өткізбейтін және өткізетін (оның ішінде су газ өткізбейтін клинді есіктер , клинкетті есіктер, су өткізетін, каюталық екі жакты және қозғалмалы есіктер, камбуздық есіктер, жалпы міндеттегі су өткізетін есіктер) органдармен және есікті жабатын басқару жетегімен,	-	P/C	-	-	-	-
--	---	-----	---	---	---	---

индикация құралдарымен және сигнал б е р у , лацпорттарды жабу есіктері				-		
илюминатор лар, терезе және жарық люктері, ішкі дауылды аспалы алмалы қақпақтар	P	P/C	-	p	p	-
ұқсас траптар (көлбеу және тік), борт сыртындағы, лоцмандық штурмтраптар	P	P/C	-	p	p	-
Леерлік және тенттік тірек, дауылдық леерлер тіреулері	-	P/C	-	p	p	-
әртүрлі іскер заттар бұрандалы талрептер, такелажды қысқыштар, с ы н а бекітпелер, глаголь-гакта р, корылдар, лювертер, тығыздығыш төсемдер, бекіту бұйымдары	P	P/C	-	p	-	-
Ж ү қ люктерінің қақпақтары	P	P/C	-	p	p	-
ұқсас жарық қақпақтары, қылта және цистерналар	-	P/C	-	p	p	-
раструбтар ж ә н е желдеткіш мойындары	-	P/C	-	p	p	-

Жұк трюмдарын жабу жетектері	P	P/C	k	p	p	-
---------------------------------------	---	-----	---	---	---	---

§ 4 Электр жабдықтары және радиобайланыс құралдары

1) Еспелі электрлі қондырығы	-	-	-	P	P	P
------------------------------------	---	---	---	---	---	---

генераторлар	P	P/C	k*	-	-	-
Электрлі қозғалтқышта р	P	P/C	k*	-	-	-
Қалқандар және пульттер	P	p	-	-	-	-
2) негізгі және авариялық электр энергиясы көздері	-	-	-	p	p	p
генераторлар	P	P/C	k*	-	-	-
Аккумулятор лар және аккумуляторл ық батареялар	P	P/C	-	-	-	-
3) Күштік және жарық беретін трансформато рлар, электр энергиясын құрағыштар:	-	-	-	p	p	p
трансформато рлар	P	P/C	-	-	-	-
Айналмалы және статикалық қайта жасағыштар	P	P/C	-	-	-	-
Электромашиналы күшейткіштер	P	P/C	-	-	-	-
4) таратқыш құрылғысы және басқару пульттері және бақылау :	-	-	-	p	p	p

Таратқыш қалқандар басты және апатты	P	p	к	-	-	-
Топтық қалқандар, қалқандар және бақылау пульттері басқару және сигнал беру, басқа да қалқандар	P	p	-	-	-	-
Корғау, реттеу және коммутациял ы к аппаратура (автоматты сөндіргіштер, ажыратқышта р, реле, сөндіргіштер, сактандырғы штар)	-	P/C	-	-	-	-
реакторлар, кү ат коэффициенті н жоғарылатуд ы н конденсаторл ы қондырғыс	-	P/C	-	-	-	-
Стационарлы, электрлі өлшеуіш күралдар	-	P/C	-	-	-	-
Шиноөткізгіш тер	-	P/C	-	-	-	-
5) Жаупты мақсаттағы механизмдерд ің электрлі жетектері	P	P/C	-	p	p	p

6) негізгі үй-жайларды және жаупты құрылғылар орналасқан жерлерді жарықтандыр	-	-	-	p	-	
---	---	---	---	---	---	--

у, эвакуация жолдары және авариялық жарықтандырыу:					-		
Стационарлы шырағдандар	P	P/C	-	-	-	-	
7) Электрлі машиналық телеграфтар, руль ұшының бағытын және В Р Ш қалактарын көрсеткіштер, еспелі біліктің тахометрлері	P	P/C	-	P	p	p	
8) Қызметтік телефон байланысы	P	P/C	-	p	p	-	
9) Қауырт сигнал беру	-	P/C	-	p	p	-	
10) өртті байқағанда сигнал беру жүйесі және көлемді өрт сөндіру құралының іске қосылуы туралы алдын ескерту	P	P/C	-	p	p	-	
11) өртке қарсы және су өткізбейтін есіктердің сигнал беруі	-	P/C	-	p	p	-	
12) Жарылыска қауіпті бөлмелердегі және кеңістіктердегі электрлі жабдықтар (жарылыстан корғайтын)	-	P/C	-	p	p		
13) Кабель желісі:	-	-	-	p	p	p	
кабельдер	P	P/C	-	-	-	-	

сымдар	-	P/C	-	-	-	-
1 4) найзагайды бұрушы және жерлендіру құрылғысы, катодты қорғау; кеме корпусын мұнай құттын кемелерде жерлендіру құрылғысы	-	-	-	p	-	-
15)электрлік отынды және майды қыздыргышта p	-	P/C	-	p	p	p
1 6) қыздыратын және жылытатын құралдар	P	P/C	-	p	p	-
1 7)Жүк көтеру құрылғылары ның электрожабды ктары	-	P/C	-	p	p	-

1 8) Радиобайлан ыс құралдары						
радиожабдық тар, оның ішінде құтқару құралдарына арналған радиожабдық тар	P	P/C	-	P	p	p
Даудыс үлкейткіш байланысыны ң және трансляцияны ң құрылғысы, сөйлесу байланысыны ң құралдары, ішкі кемелік байланыс	P	P/C	-	p		p

күралдары, жүрістік көпірі және машиналық бөлме арасындағы байланыс, механикті шакыру сигналы					p	
Антендік күрылғы және жерлендіру	P	P/C	-	p	p	p
Радиожабдық ты орнатуға арналған бөлме, радиожабдық ты орналастыру	-	-	-	p	-	-
Радиожабдық ты коректендеруд ің негізгі және резервті көздері, алып жүретін радиостанция ға арналған корек элементтерін қоспағанда	P	P/C	-	p	p	p
§ 5 Материалдар және дәнекерлеу						
1)Металдар және олардың коспалары:						
табақшалы және профильді жазу	P	P	K	-	-	-

Қазандарға, жылу ауыстырыш аппараттарға және кемелік күбырларға арналған күбырлар	-	P/C	-	-	-	-
тойтару және тойтарып						

шегелеуге арналған материал	-	P/C	-	-	-	-
Темірбетонды кеме жасауға арналған болат арматура	-	P/C	-	p	-	-
Шынжыларғ а және оларды жалғауға арналған материал	-	P/C	-	-	-	-

2) Шыңдау және құйма:						
штевней, еспелі біліктердің кронштейнде pi	P	P	K	-	-	-
Бұрылмалы қондырма рульдерінің баллерлері	P	P	K	-	-	-
румпельдер, секторлар, руль ұшының және бұрылмалы қондырманың бөлшектері	-	P	-	-	-	-
Дейдвудты құбыр және төлке	-	P	-	-	-	-
Зәкірлөр	P	P	K	-	-	-
Зәкірлік шынжылар	P	P	K	-	-	-
Сүйрегіш гектар	-	P	-	-	-	-
Еспелі бұрандалар	-	P	-	-	-	-
Иінді, еспелі, аралық және тіректік біліктер	P	P	K	-	-	-
бұлғактар	-	P	-	-	-	-
шестерналар, донғалақ						

және басты тетіктерді беру біліктері	-	P	-	-	-	-
Тұп, коллекторлар және жылу ауыстырыш аппараттар және қысыымдағы ыдыстар байланыстары	-	P	-	-	-	-
3) Материалдар және метал еместе:						
шыныпластиктер	P	P/C	-	p	-	-
Кеме корпусына және қондырмаларға арналған бетон	-	P/C	-	P	-	-
Қаптау, тігу, торлау, палубаларды жабу және корпустың құрылыш материалдары (антикоррозиялық, шуга қарсы, діріл бәсендегіштеп, сырғанауға қарсы) маталар, қабықтар, жиһаздар, ағаш, декоративті өндеу	-	P/C	-	P	-	-
4) Дәнекерлеу материалдары	-	P/C	-	P	-	-
Дәнекерлеу электродтары	P	P/C	-	P	-	-

Дәнекерлеу сымдары, флюстар, автоматты және жартылай автоматты дәнекерлеуге арналған корғау		P/C		P		
Дәнекерлеуді оларды жоймай орындауга мүмкіндік беретін корғау топырақтары	P	P/C		P		

6. Кемелерден ластануды болдырмау бойынша жабдықтар

1) мұнайдан ластануды болдырмау бойынша жабдықтар және құрылғылар						
Құрама цистерналар, тұрактағы танкілер	-	P/C	-	P	P	P
Сұзғі жабдықтар	P	P/C	K*	P	P	P
сигнализатор	P	P/C	-	P	P	P
Мұнайы бар суларды шығаруды автоматты түрде тоқтатуға арналған құрылғы	P	P/C	-	P	P	P
Айдау, беру және мұнайы бар суларды шығару жүйесі	-	-	-	P	P	P
Тұрактағы танкілерде " мұнай-су" үй-жайының шекарасын	P	P/C	-	P		P

анықтауға арналған құралдар				P		
Автоматты өлшеу, тіркеу жүйесі және балласты және жуатын суларды шығаруды басқару	P	P/C	-	P	P	P
2) Мұнайдың құйылуымен күресу бойынша кемелік комплект						
Бондық жұзбелі бөгет	P	P/C	-	P	-	-
жұзбелі зәкірлік буй	P	P/C	-	P	-	-
Зәкірлік және арқандап байлаң арқандау	-	-	-	P	-	-
сорбент	-	P/C	-	-	-	-
Сорбентті беруге арналған құрылғы	P	P/C	-	P	-	-
Мұнайды және өндөлген сорбентті шығаруға арналған құрылғы	P	P/C	-	P	-	-
Жинауға сақтауға және өндөлген сорбентті тасымалдауға арналған сыйымдылық	P	P/C	-	P	-	-
3) ағын сулармен ластануды болдырмауға арналған жабдықтар және құрылғы		P/C				

Кұрама цистерналар	-	P/C	-	P	P	P
Ағын суларды өндөуге арналған көрілғы	P	P/C	K*	P	P	P
Ағын суларды айдау, беру және шығаруға арналған күрілғы	-	-	-	P	P	P
4)қоқыстан ластануды бодырмая арналған жабдықтар және күрілғы						
Қоқысты жинауға арналған күрілғы	-	P/C	-	-	-	-
инсинараторл ар	P	P/C	K*	P	P	P
Қоқысты өндөуге арналған күрілғы	P	P/C	K*	P	P	P
5)зиянды заттарды және өндөлген газдардың түтінін азайтуға арналған күрілғы	P	P/C	K*	P	P	P

Ескеरту: техникалық бақылау кезінде "*" белгіленген жағдайда үйым және Кеме қатынасы тіркелімі арасындағы келісім немесе шарт бойынша белгілеу орындалмайды

Ішкі және аралас "өзен-теңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына
5-қосымша

№____ Тану туралы қуәлігі
Свидетельство о признании №_____

Ескеरту. 5-қосымша алып тасталды – ҚР Инвестициялар және даму министрінің 24.08.2017 № 571 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

Ішкі және аралас "өзен-теңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына 6-қосымша

Қазақстан Республикасындағы ішкі су бассейндерінің тізімі

1. "Т" разрядты бассейнге Каспий теңізі жатады.
2. "К" разрядты бассейндерге:
Арал теңізі;
Балқаш, Зайсан, Алакөл, Сасықкөл көлдері;
Бұқтырма, Қапшағай су қоймалары жатады.
3. "Р" разрядты бассейндерге: Өскемен, Шұлбі, Қартомар, Шардара және Самарқанд су қоймалары жатады.
4. "Л" разрядты бассейндерге мына өзендер жатады:
Клин кентінен Өскемен қаласына дейінгі Ертіс өзені, Қара Ертіс, Орал, Іле, Сырдария, Есіл.
Жоғарыда көрсетілген көлдер, су қоймалары, канал және өзендер жатады.
5. Кеме қатынасының теңіз режиміндегі сағалық участкілерде кеменің тиісті сыныбымен барлық түрдегі кемелерге жүзуге рұқсат етіледі.
6. "Р" разрядты бассейнге Орла-Каспий бөлігінің Атырау қаласынан Орал - Каспий каналының 53 км дейінгі бөлігі жатады.
7. "К" разрядты бассейнге: оңтүстік бағыттағы Орал - Каспий каналының 53 км-ге дейінгі бөлігі, Гурьев теңіздік рейді, Зюйдвестовая шалыға аралдың аумағы жатады.
8. Аралас "өзен-теңіз" суларында жүзетін кемелерді пайдалануға Каспий теңізінде толқын биіктігі 3 м аспайтын қамтамасыздығы 3 % солтүстік участкілерде $44^{\circ}30' \text{с.ш.}$, сондай-ақ жағалау жиегінен 20 мильдік Шығыс маңы жағасынан Баутино кентінен Құрық кентіне дейін 60 мильге дейінгі жерден қашығырақ көрсетілген 20 мильдік зонада (наурыз-қараша) рұқсат етіледі.

Ішкі және аралас "өзен-теңіз"
суларында жүзетін кемелерді
сыныптау қағидасына
7-қосымша

Кеме сыныбының негізгі символына қатысты нормативтік толқын биіктігінің сипаттамасы

Сыныптың негізгі символы	Толқынның нормативтік биіктігі, м	Толқын биіктігінің қамтамасыздығы %
"Л"	0,6	1
"Р"	1,2	1
"0"	2,0	1

"М"	3,0	3
"О-ПР"	2,0	3
"М-ПР"	2,5	3
"М-СП"	3,5	3

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заннама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК